

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Dergisi

E-ISSN: 2636-8846

2024 | Cilt 7 | Sayı 1

Sayfa: 312-337

Kocaeli University
Journal of Education

E-ISSN: 2636-8846

2024 | Volume 7 | Issue 1

Page: 312-337

Bilecik ilinde yer alan çocuk oyun parklarının
niteliğinin incelenmesi

Investigation of the Quality of Children' s
playgrounds in Bilecik Province

Perihan CİVELEK, <https://orcid.org/0000-0002-2652-9282>

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, perihan.civelek@bilecik.edu.tr

Selin İKİZ, <https://orcid.org/0000-0002-4315-6182>

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu,
selin.ikiz@bilecik.edu.tr

Bu çalışma Xth International Eurasian Educational Research Congress' te özet bildiri olarak sunulmuştur

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Gönderim Tarihi

29 Aralık 2023

Düzeltilme Tarihi

29 Mart 2024, 8 Mayıs 2024

Kabul Tarihi

8 Mayıs 2024

Önerilen Atıf

Recommended Citation

Civelek, P., & İkiz, S. (2024). Bilecik ilinde yer alan çocuk oyun parklarının niteliğinin incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 7(1), 312-337. <http://doi.org/10.33400/kuje.1411981>

ÖZ

Çalışmada Bilecik il merkezinde bulunan çocuk oyun parklarının çeşitli unsurlar açısından (fonksiyon, güvenlik, bakım, temizlik vb.) niteliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda park sayısının ve çocuk nüfus yoğunluğunun (0-14 yaş) en fazla olduğu beş semtte (Bahçelievler Mahallesi, Ertuğrulgazi Mahallesi, İsmetpaşa Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Beşiktaş Mahallesi) bulunan çocuk oyun parklarının niteliği, araştırmacılar tarafından gözlem yapılarak incelenmiştir. Ayrıca parkların niteliğine ilişkin daha kapsamlı veriler elde edilebilmesi amacıyla çocuklarını oyun parklarına götüren ebeveynlerle görüşme gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modelinin kullanıldığı çalışmanın verileri 51 çocuk oyun parkı ve 34 ebeveynlerden elde edilmiştir. Veri toplama araçları olarak 'Kişisel Bilgi Formu', 'Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu' ve 'Yapılandırılmış Görüşme Formu' kullanılmıştır. Çalışmanın oyun parklarının fonksiyonel nitelikleri açısından elde edilen sonuçları incelendiğinde oyun parklarında yer alan oyun ekipmanlarının çocuklar için yeterli sayı ve çeşitlilikte olmadığı, parklarda daha çok geleneksel oyun araçlarının bulunduğu belirlenmiştir. Ayrıca incelenen çocuk oyun parklarında güvenlik, bakım ve temizlik unsurlarının yeterli düzeyde olmadığı tespit edilerek elde edilen bu sonuçlar ebeveyn görüşleriyle desteklenmiştir. Bazı salıncaklarda koruyucu kemer ve yaslanma kısımlarının olmadığı, oyun araçlarının bazılarında ise sivri uçların, kırık parçaların, paslanmaların ve bakımsızlıkların mevcut olduğu belirlenmiştir. Güvenlik açısından elde edilen diğer sonuçlara bakıldığında bazı parkların trafiğe yakın olduğu, oyun parklarının bazılarında çit-duvar vb. koruyucu alanların bulunmadığı, parkların tamamında güvenlik personellerinin ve güvenlik donanımlarının mevcut olmadığı ve çoğu parkta ışıklandırma yetersizliklerinin olduğu belirlenmiştir. İlgili sonuçlar ışığında çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: çocuk oyun parkları, oyun parklarının niteliği, oyun

ABSTRACT

The aim of the study was to investigate the quality of children's playgrounds in the city centre of Bilecik in terms of different elements (function, safety, maintenance, cleanliness, etc.). The data of the study, which used the case study model, one of the qualitative research methods, was collected from 51 children's playgrounds and 34 parents. The data collection tools used were 'Personal Information Form', 'Children's Playground Design Criteria Evaluation Form' and 'Structured Interview Form'. When the results of the study were examined in terms of the functional qualities of the playgrounds, it was found that the playground equipment in the playgrounds was not sufficient in number and variety for the children, and that there were mostly traditional playground equipment in the parks. It was also found that the elements of safety, maintenance and cleanliness in the children's playgrounds surveyed were not at a sufficient level, and these findings were supported by the opinions of parents. It was found that some of the swings did not have safety belts and lying parts, and some of the playground equipment had sharp edges, broken parts, rust and disrepair. Looking at other safety findings, some parks are close to traffic, some playgrounds have fences, walls, etc. It was noted that there are no sheltered areas, that not all parks have guards and safety equipment, and that lighting is inadequate in most parks. Various suggestions are made in the light of these findings.

Keywords: children's playgrounds, quality of playgrounds, play

GİRİŞ

Oyun, çocukların dünyayı anlamlandırma sürecinde bilgi ve beceriler edinmesini sağlayan, çocukların iç dünyasını yansıttığı en önemli keşif aracıdır (Nalbant, 2020; Pilten ve Pilten, 2013). Çocukların kişilik ve yeteneklerinin gelişimine destek olarak çocuk için hayatının önemli bir parçasını oluşturan oyun, özellikle de erken çocukluk döneminde ayrı bir öneme sahiptir (Aksoy, 2019; Egemen vd., 2004). Çocuğun olduğu her yerde oyunun olduğu düşünüldüğünde, oyunun çocuklar için yaşamsal bir ihtiyaç niteliği taşıdığı görülmektedir (Duman ve Koçak, 2013; Koçyiğit vd., 2007). Oyun çocukların tüm gelişim alanlarının desteklenmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle erken yıllardan itibaren çocukların oyun ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir (Çelebi vd., 2018; Derer ve Mülazımoğlu Ballı, 2018; Karaman ve Süel, 2020).

Çocukların oyun ihtiyaçlarının karşılanmasında çocuk oyun parkları en temel alanlardan birini oluşturmaktadır. Çocuklara oynaması için önemli fırsatlar sağlayan çocuk oyun parkları, çocukların oyun ihtiyaçlarının büyük bir bölümünün karşılandığı ve boş zamanlarını değerlendirdikleri açık alanlardır (Uzun, 2022). Çocuk oyun parkları, farklı oyun türlerinin oynanmasını destekleyerek çocukların zihinsel, fiziksel, motor, sosyal ve ruhsal yönden gelişimleri ile sağlıklı oluşları üzerinde oldukça etkilidir (Becker vd., 2017; Chow ve Louie, 2013; Cooper, 2015; Hinkley vd., 2010; İşçi, 2017; Kısakürek ve Birhan Yılmaz, 2019; Miranda vd., 2017; Memiş ve Gülcan, 2020). Bu alanlarda gerçekleştirilen oyunlar, çocukların çevresiyle ve birbirleriyle etkileşim kurmasını desteklemektedir. Ayrıca çocuk oyun parklarında hayvanlar, taş, çamur, toprak, su vb. doğal materyaller ile oynanan oyunlar çocukların hayal gücünün ve yaratıcılıklarının gelişimini sağlamaktadır. Çocuklar bu sayede doğada bulunan materyalleri oyuna ve oyuncağa dönüştürerek oyun sürecine aktif olarak katılmaktadır (Kahya vd., 2020; Köklü ve Eraslan, 2020).

Günümüzde kentleşme sonucunda yeşil alanlar giderek azalmaktadır. Düzensiz yapılaşmalar nedeniyle çocuk oyun alanlarının niteliği ve niceliği de diğer yeşil alanların yokluğuna bağlı olarak etkilenmektedir (Özyılmaz Küçükyağcı vd., 2015). Oyunun çocuklar için önemini bilinmesine ve oyun alanlarına duyulan ihtiyacın her geçen gün artmasına karşın, oyun alanları özellikle de kentlerde en ihmal edilen alanların başında gelmektedir (Başaran Uysal, 2015). Konuya ilişkin yurt içinde ve yurt dışında yapılan birçok çalışmada da çocuk oyun parklarının kişi başına düşen miktar ve donatılar açısından yetersiz olduğu, çocuk oyun parklarında güvenlik problemlerinin bulunduğu, bu alanların nicelik ve niteliksel açıdan yeterli hale getirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Allen vd., 2013; Aşık, 2020; Bayraktaroğlu ve Büke, 2015; Duman ve Koçak, 2013; Kısakürek ve Birhan Yılmaz, 2019; Kuşuluoğlu, 2013; Perry vd., 2018; Şişman ve Özyavuz, 2010; Türkan, 2009; Ulutaş ve Şimşek, 2014; Yao, 2015). Oyun alanlarının niteliği ve niceliği, tüm dünyada önemli bir yaşam kalitesi göstergesini oluşturmaktadır (Başaran Uysal, 2014). Bu nedenle çocukların hayatlarında önemli bir yeri olan oyun parkları, güvenli bir şekilde tasarlanmalı, parklardaki materyallerin içeriğindeki malzemeler doğru seçilmeli, materyaller sağlam olmalıdır. Çocukların gelişimlerinin olumlu yönde desteklenmesi için oyun parklarına gereken önem verilmelidir (Özaslan ve Akduman, 2018).

Çalışmanın temel amacı Bilecik ilinde yer alan çocuk oyun parklarının niteliğinin incelenerek çalışma çıktılarının ortaya konulmasıdır. Çalışmanın Bilecik ilinde gerçekleştirilmesinin nedeni çalışmanın hem bölgesel hem de yerel düzeyde katkılar sağlayacağını düşünülmesidir. Ayrıca araştırmacılar tarafından kolay ulaşılabilir olması seçim kriterini oluşturan etmenlerden biridir. Bilecik ili, Marmara Bölgesinin güneydoğusunda bulunan Marmara, Karadeniz, İç Anadolu ve Ege Bölgelerinin kesim noktalarının üzerindedir (T.C. Bilecik Valiliği, 2024). Marmara Bölgesi; Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Bilecik, Sakarya, Kocaeli, Yalova, İstanbul, Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli olmak üzere 11 ilden oluşmaktadır (T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, 2024). Bu kapsamda Marmara Bölgesi'ndeki toplam 9 ilde (Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Sakarya, Kocaeli, İstanbul, Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli) çocuk oyun alanlarına yönelik çeşitli çalışmaların gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu çalışmalardan Türkan ve Önder (2011) tarafından Balıkesir ilinde yapılan çalışmada, mevcut oyun alanlarının sahip olduğu özelliklerin

yetersiz olduğu bulunmuş ve iyi tasarlanan çocuk oyun alanlarının çocukların gelişimlerini desteklediği vurgulanmıştır. Türker ve Bakır (2022) Bursa'nın Kestel ilçesindeki çocuk oyun alanlarını çeşitli özellikler bağlamında incelemiş, çocuk oyun alanlarının nicelik ve nitelik açısından yetersiz düzeyde olduğu ve oyun alanlarında önemli eksiklikler olduğunu saptamıştır. Çalışmada çocuk oyun alanlarının çocukların çevre ile tanışmasına fırsat sunan, çocukların gelişimleri açısından önemli alanlar olduğu vurgulanmıştır. Uysal (2014) yaptığı çalışmada Çanakkale ilinde kişi başına düşen çocuk oyun alanlarının yetersiz olduğunu, bu alanların çeşitlilik ve fiziksel aktiviteye olanak sağlayacak ekipmanlardan yoksun olduğunu ortaya koymuştur. Arslan ve Ekici (2023) Kırklareli kent merkezinde bulunan çocuk oyun alanlarına yönelik çalışma yürütmüşlerdir. Çalışmanın sonucunda, çocuk oyun alanları için ayrılan alanlarda doğru bir planlama yapılması gerektiği, çocukların gelişimlerini destekleyici bir peyzaj tasarımına ihtiyaç bulunduğunu gözlemlemişlerdir. Şişman ve Özyavuz (2010), Tekirdağ kent merkezindeki çocuk oyun alanlarına yönelik yaptıkları çalışmada, mevcut oyun alanlarının tasarım, eleman ve güvenlik unsurları açısından yetersiz olduğunu ortaya koymuştur. Metin ve Atalı (2016), Kocaeli ili Kartepe ilçesindeki çocuk oyun alanlarını incelemiş ve çalışmanın sonucunda parkların nüfus ve mevcut alan dağılımları açısından düşük düzeyde olduğu, parklarda engelli bireyler için uygulamaların yetersiz olduğu, bazı parklarda tahribatların olduğunu tespit etmişlerdir. Etli (2002) Edirne ili merkez ilçede yaptığı çalışmada, çocuk bahçelerinde donatı elemanlarının yetersiz olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle de çocuk oyun elemanlarının çoğunda demir aksamı materyallerin kullanıldığı, bu materyallerin ergonomik standartlara uygun olmadığı ve çocuklara zarar verici nitelikte olduğunu belirtmiştir. Sakarya ve İstanbul'da gerçekleştirilen çalışmalarda da yukarıdaki çalışmalarla benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Erdniç Acar, 2017; Kahya, 2018; Kuşuluoğlu, 2013; Pola, 2015). Ancak literatürde Bilecik ilinde çocuk oyun parklarına ilişkin yapılan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda çalışmanın bölgesel bağlamda çocuk oyun parklarındaki mevcut durumu ortaya koyması açısından alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Marmara Bölgesi'ndeki iki ilde (Bilecik ve Yalova) çocuk oyun parklarına ilişkin çalışmaların yapılmadığı görülmüştür. Bu bağlamda çalışmanın çıktıları bölgesel bağlamda eksikliği tamamlayıcı bir niteliktedir. Özellikle de çalışmanın, çocuk oyun parklarının bölgesel bazda incelenmesi ve değerlendirilmesinde yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İlgili alan yazına bakıldığında oyunun çocuklar için yaşamsal bir ihtiyaç niteliği taşıdığı, çocukların oyun ihtiyaçlarının karşılanmasında ise çocuk oyun parklarının, çocuklar ve gelişimleri açısından oldukça önemli alanlar olduğu görülmektedir (Becker vd., 2017; Chow ve Louie, Cooper, 2015; 2013; Çelebi vd., 2018; Derer ve Mülazımoğlu Ballı, 2018; Hinkley vd., 2010; Karaman ve Süel, 2020; Miranda, 2017; Uzun, 2022). Türkiye'nin birçok ilinde (Ankara, İstanbul, Balıkesir, Burdur, Giresun, Isparta, Hatay, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Konya, Zonguldak, Trabzon, Samsun, Nevşehir vb.) çocuk oyun alanlarının niteliğinin çeşitli özellikler bağlamında incelendiği (tasarım kriterleri, alan kullanımı, güvenlik unsurları, biçimsel özellikleri, erişilebilirlik ve alansal yeterlilikler vb.) çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda, kentlerdeki mevcut oyun alanlarının hem nicelik hem de nitelik açısından yetersiz olduğu ortaya konulmaktadır. Çalışmaların çoğunda ise ülkemizde bu konuda sınırlı sayıda araştırmaların olduğu ve bu konudaki araştırmaların artırılması gerektiğinin önemine vurgu yapılmaktadır. Bu bağlamda özellikle de kent yaşamı içerisinde çocukların çevresiyle etkileşim halinde olabileceği, sağlıklı gelişimlerine imkân tanıyan çocuk oyun alanlarında iyileştirme çalışmalarının yapılması ve bu alanların tasarlanmasına yönelik yeni fikirler üretilmesi önem taşımaktadır (Aklıbaşında vd., 2018; Aksoy, 2011; Aşık vd., 2021; Duman ve Koçak, 2013; Dursun ve Güller, 2019; Kısakürek ve Birhan Yılmaz, 2019; Kuşuluoğlu, 2013; Memiş ve Gülcan, 2020; Özaslan ve Gültekin Akduman, 2018; Öztürk Samur ve İnal Kızıltepe, 2018; Seçmen, 2016; Türkan ve Önder, 2011). Bu bağlamda çalışma yerel düzeyde sahip olduğu çıktuları nedeniyle önem taşımaktadır. Çalışmada Bilecik il merkezinde bulunan tüm çocuk oyun parkları incelenmiştir. Bu kapsamda Bilecik ilindeki çocuk oyun parklarına ilişkin kapsamlı veriler sunması çalışmanın yerel düzeydeki katkılarını artırmaktadır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar kapsamında çocuk oyun parklarının niteliğinin nasıl iyileştirilebileceği, buna ilişkin ne tür düzenlemelerin

yapılabileceğine yönelik önerilerde bulunulmuştur. Çalışma kapsamında çalışma çıktılarıyla birlikte çocuk oyun parklarının iyileştirilmesine yönelik önerilerin de yer aldığı bir dosyanın araştırmacılar tarafından T.C. Bilecik Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'ne ulaştırılması planlanmaktadır. Sunulan önerilerin Bilecik ilindeki çocuk oyun parklarının niteliklerinin iyileştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Çalışmada Bilecik il merkezinde bulunan çocuk oyun parklarının çeşitli unsurlar açısından (fonksiyon, güvenlik, bakım, temizlik vb.) niteliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın genel amacı doğrultusundan belirlenen alt amaçları ise şu şekildedir:

1. Bilecik il merkezinde bulunan çocuk oyun parklarının niteliksel özellikleri nedir?
2. Çocuk oyun parklarının erişilebilirliğine ilişkin ebeveyn görüşleri nasıldır?
3. Çocuk oyun parklarının seçimine ilişkin ebeveyn görüşleri nasıldır?
4. Çocuk oyun parklarının niteliğine ilişkin ebeveyn görüşleri nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeline uygun olarak tasarlanmıştır. Durum çalışmaları bir olayın derinlemesine incelendiği nitel araştırma yöntemlerinden biridir. Durum çalışmaları, bir olayı meydana getiren etmenlere ilişkin ayrıntıları tanımlamak, olaya ilişkin açıklamalar geliştirmek ve olayı değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır. Bu desende duruma ilişkin derinlemesine veriler elde edilmesi amacıyla gözlemler, görüşmeler, raporlar, dokümanlar gibi veri toplama tekniklerinden yararlanılmaktadır (Creswell, 2014; Gall, Borg & Gall, 2006). Genelleştirme amacı taşımayan ve araştırmacı kontrolünün değişkenler üzerinde olmadığı bu çalışmalar, bir durumun nedenlerini ve sonuçlarını anlamak, tanımlamak ve betimlemek amacıyla kullanılmaktadır. Bu kapsamda durum çalışmalarında sınırları belirlenmiş bir araştırma konusu, gerçek ortamında ayrıntılı bir şekilde incelenmektedir (Davey, 1991; Ozan Leylum vd., 2017). Durum çalışmaları, kapsamlı veri toplamaya dayalı olarak sınırlı bir sistemin (aktivite, olay, süreç ya da bireyler vb.) derinlemesine araştırılmasına fırsat sunar. Bir sistem birbiriyle ilişkili birçok parçadan oluşurken, sınırlı kavramı o durumun bir parçasının ya da sınırlarının incelenmesini ifade etmektedir (Creswell, 2003). Gillham (2000) tarafından ise sınırlı sistem; bir birey (aile, sınıf vb.), bir kurum (okul, fabrika vb.) ya da geniş ölçekli topluluklar (şehir, sanayi, meslek vb.) şeklinde ifade edilmiştir. Sınırlandırılmış durum çalışmalarında (bounded case) bir kişi, birkaç kişi, bir grup, programın tamamı ya da bir etkinlik incelenebilir (Creswell, 2003).

Tüm bu bağlamlar ışığında çalışmada Bilecik il merkezinde yer alan çocuk oyun parklarının niteliği yerinde gözlem yapılarak gerçek ortamında incelenmiş ve daha kapsamlı veriler elde edilmesi amacıyla ilgili semtlerde çocuklarını oyun parklarına götüren ebeveynlerle görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar tarafından oyun parklarının niteliklerine ilişkin mevcut durum, gözlem ve görüşme tekniklerinden yararlanılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Bilecik il merkezinde bulunan çocuk oyun parkları ile sınırlandırılmış ve oyun parklarının sadece niteliksel yapısı incelenmiştir. Çalışma genelleme amacı taşımayıp, oyun parklarına ilişkin var olan mevcut bir durumu tanımlamak, betimlemek ve sonuçlarını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda çalışmada, sınırlandırılmış bir durum üzerinde var olan mevcut durum kapsamlı bir şekilde incelenmeye çalışılmıştır. Tüm bu hususlar kapsamında çalışma durum çalışması modeline uygun olarak tasarlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmada Bilecik il merkezinde bulunan çocuk oyun parklarının niteliksel özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 51 çocuk oyun parkı ve 34 ebeveyn oluşturmaktadır. Çalışma, park sayısı ve çocuk nüfus sayısının en fazla olduğu beş semtte (Bahçelievler Mahallesi, Ertuğrulgazi Mahallesi, İsmetpaşa Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Beşiktaş Mahallesi) gerçekleştirilmiştir. Bilecik il merkezindeki çocuk oyun parklarının sayısı T.C. Bilecik Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden talep edilen Park Envanter Listesi aracılığıyla elde edilmiştir. Çocuk nüfus sayılarına ilişkin verilere ise TÜİK-Bursa Bölge Müdürlüğü'nden ulaşılmıştır. Bu kapsamda Bilecik ili merkez semtlerde toplam 91 çocuk oyun parkının bulunduğu ve park sayılarının daha fazla sırasıyla Bahçelievler (n=15), Hürriyet (n=15), Ertuğrulgazi (n=13), Osmangazi (n=13), Beşiktaş (n=10) ve İsmetpaşa (n=6) Mahallesi'nde yer aldığı belirlenmiştir. Ancak Osmangazi Mahallesi'ndeki çocuk nüfus sayısının diğer semtlerdeki çocuk nüfus sayılarından daha az olması nedeniyle ilgili semtteki çocuk oyun parkları araştırma kapsamına dâhil edilmemiştir. Bu nedenle Osmangazi Mahallesi'nden sonra çocuk nüfus sayısının ve park sayısının daha fazla olduğu İsmetpaşa Mahallesi'ndeki çocuk oyun parkları ve orada yaşayan ebeveynler çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışmaya dâhil edilen beş semtte toplam 59 çocuk oyun parkı bulunmaktadır. Ancak bir parkta restorasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesi nedeniyle ilgili park araştırma kapsamına dahil edilmemiştir. Yedi parkın ise harita bilgileri mevcut olmadığı için ilgili parklara ulaşılamamıştır. Bu nedenle 51 çocuk oyun parkı üzerinden inceleme yapılmıştır. Çalışmada ayrıca çocuk oyun parklarının niteliğine ilişkin daha kapsamlı veriler elde etmek amacıyla ilgili semtlerde yaşayan 34 ebeveynin yaşadıkları deneyimler aracılığıyla oyun parklarının niteliğine ilişkin görüşler elde edilmiştir. Ebeveynlerin demografik özellikleri incelendiğinde ebeveynlerin çoğunun annelerden (n=20) oluştuğu ve çoğunlukla 30-35 yaş arasında (n=17) buldukları görülmektedir. Ebeveynler daha çok Ertuğrulgazi Mahallesi (n=10) ve Hürriyet Mahallesi'nde (n=9) yaşamaktadır.

Katılımcıların belirlenmesinde ise bazı kriterler esas alınmıştır. Ebeveynlerin araştırmanın yapıldığı ilgili semtlerde ikamet etmesi ve çocuklarını oyun parkına götürme deneyimine sahip olarak çalışmaya gönüllülikle katılmayı kabul etmesi temel ölçütleri oluşturmaktadır. Bu kapsamda çalışmada ebeveynler dışında çocuğa bakım veren kişilerden (büyükanne, büyükbaba, bakıcı vb.) görüş elde edilmemiştir. Çalışmada ebeveynlere ulaşmada kartopu modelden yararlanılmıştır. Bu kapsamda öncelikle ilgili kriterleri taşıyan bir ebeveynle görüşme sağlanmış, ardından onun önerdiği başka kişilere ulaşılmış, o kişilerle görüşme sonrası da onların önerdiği kişilere ulaşılarak veriler elde edilmiştir. Nitel araştırmalarda araştırmacılar küçük gruplarla katılımcıların deneyimlerini görüşme ya da gözlemlerle saptamaya çalışmaktadır. Bu kapsamda derinlemesine görüşmelerde yaklaşık 30 kişiyle görüşme örneklem büyüklüğü açısından yeterli kabul edilmektedir (Baltacı, 2018; Başkale, 2016). Bilecik ili merkez semtlerindeki çocuk nüfus sayılarına ve park sayılarına ilişkin veriler Tablo 1'de verilmektedir. Görsel 1- Görsel 4 arasında ise incelenen çocuk oyun parklarına ilişkin görseller yer almaktadır.

Tablo 1*Bilecik İli Merkez Semtlerdeki Çocuk Nüfusu ve Park Sayıları*

Semtler	Parklar (n)	Kuruluş Yılı	Parkların Alanı Ortalaması (m ²)	0-4 Yaş Çocuk Sayısı (n)	5-9 Yaş Çocuk Sayısı (n)	10-14 Yaş Çocuk Sayısı (n)	Çocuk Nüfusu Toplam Sayı (2022) (n)	Çocuk Düşen (m ²)	Başına Alan
Bahçelievler	15	2007-2019	1.871,4	1085	1082	918	3085	0.61	
Hürriyet	15	2005-2018	2.068,07	602	599	467	1668	1.24	
Ertuğrulgazi	13	2006-2016	1.096,07	736	1004	1087	2827	0.39	
Osmangazi	13	2007-2019	2.918,5	202	318	252	772	3.78	
Beşiktaş	10	2009-2018	2.022,1	370	352	308	1030	1.96	
İsmetpaşa	6	2007-2018	1.385	575	653	574	1802	0.77	
İstiklal	5	2005 yılı öncesi-2011	1.069,8	82	157	206	445	2.40	
İstasyon	5	2007-2019	1.774,4	40	44	52	136	13.05	
Cumhuriyet	4	2007-2009	338	218	379	418	1015	0.33	
Gazipaşa	3	2005 yılı öncesi-2008	2.590	206	208	208	622	4.16	
Pelitözü	1	2009	2.100,00	84	103	105	292	7.19	

Tablo 1 incelendiğinde oyun parklarının sayıca daha fazla olduğu semtler sırasıyla Bahçelievler (n=15), Hürriyet (n=15), Ertuğrulgazi (n=13), Osmangazi (n=13) ve Beşiktaş (n=10) Mahallesi şeklindedir. Bu kapsamda en fazla sayıda parkın Bahçelievler Mahallesi'nde, en az sayıda parkın Pelitözü Mahallesi'nde bulunduğu (n=1) görülmektedir. Parkların alan ortalamasının dağılımlarının sırasıyla Osmangazi Mahallesi ($\bar{x}=2.918,5$ m²), Gazipaşa Mahallesi ($\bar{x}=2.590$ m²) ve Hürriyet Mahallesi ($\bar{x}=2.068,07$ m²) şeklinde olduğu görülmektedir. Park alanının en küçük olduğu semt ise Cumhuriyet Mahallesi'ne (n=338) aittir. Tablo 1'e göre 0-14 yaş grubu arasındaki çocuk nüfus sayısının en fazla olduğu semtler sırasıyla Bahçelievler (n=3085), Ertuğrulgazi (n=2827), İsmetpaşa (n=1802) ve Hürriyet (n=1668) Mahallesi şeklindedir. Çocuk nüfusunun en az olduğu semtler ise İstasyon Mahallesi (n=136), Pelitözü Mahallesi (n=292) ve İstiklal Mahallesi' dir (n=445). Park alanlarının çocuk başına düşen m² dağılımlarına bakıldığında ise en fazla alanın sırasıyla İstasyon Mahallesi ($\bar{x}=13,05$ m²), Pelitözü Mahallesi ($\bar{x}=7,19$ m²) ve Gazipaşa Mahallesi' ne ($\bar{x}=4,16$ m²) ait olduğu görülmektedir. Çocuk başına düşen park alanlarının en az olduğu semtler ise sırasıyla Cumhuriyet Mahallesi ($\bar{x}=0,33$), Ertuğrulgazi Mahallesi ($\bar{x}=0,39$) ve Bahçelievler Mahallesi ($\bar{x}=0,61$) şeklindedir.

Görsel 1*Oyun Araçlarına İlişkin Görseller***Görsel 2***Oturma Alanlarına İlişkin Görseller***Görsel 3***Zemin Özelliklerine İlişkin Görseller***Görsel 4***Oyun Parklarına İlişkin Görseller***Veri Toplama Araçları*****Kişisel bilgi formu***

Kişisel bilgi formu çalışma grubunun demografik özelliklerine (çocuğa yakınlık derecesi, çocuk sayısı, çocukların cinsiyeti, çocukların yaşı, yaşanılan semt, ebeveynin yaşı, cinsiyeti, öğrenim düzeyi, aylık geliri, mesleği) ilişkin veriler elde etmek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır.

Çocuk oyun alanları tasarım kriterleri değerlendirme formu

Çalışmada çocuk oyun parklarının incelenmesi amacıyla Öztürk Samur ve İnal Kızıltepe (2018) tarafından geliştirilmiş olan 'Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu' kullanılmıştır. Form, Öztürk Samur ve İnal Kızıltepe (2018) tarafından üç alan uzmanına sunulmuş, yapılan dönütler sonucunda forma son hali verilmiştir. Bu kapsamda öncelikle formun kullanılması için gerekli izinler alınmıştır. İlgili formda parklarda yer alan oyun araçlarının türleri, kullanılan malzeme özellikleri, gölge ve oturma alan olanakları, bilgilendirme levhaları, yaş gruplaması, oyun alanlarının zemin özellikleri, oyun araçlarının yerleşim planı, oyun alanının etrafının çevrili olma ve bakımlı olma durumu vb. maddeler bulunmaktadır. Çalışma kapsamında araştırmacılar 51 çocuk oyun parkına giderek yerinde gözlem yapmış ve birbirinden bağımsız puanlama yaparak ilgili forma gözlemlerini kaydetmiştir. Yapılan gözlemler sonucunda puanlayıcılar arasında güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiştir. Puanlayıcılar arasındaki ICC (intraclass correlation coefficient) değeri .92 bulunmuştur.

Yapılandırılmış görüşme formu

Yapılandırılmış görüşme formu, Bilecik ili merkez semtlerde (Bahçelievler Mahallesi, Ertuğrulgazi Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Beşiktaş Mahallesi ve İsmetpaşa Mahallesi) yer alan çocuk oyun parklarının niteliksel açıdan uygunluğunun ebeveyn görüşleri aracılığıyla incelenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlanmadan önce ilgili alan yazın incelemesi yapılmıştır. Ardından 17 sorudan oluşan form çocuk gelişimi alanında çalışan beş uzmanın görüşüne sunulmuştur. Ayrıca soruların anlaşılabilirliğini değerlendirmek amacıyla pilot çalışma kapsamında üç ebeveyn ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Uzmanlardan alınan dönütler ve gerçekleştirilen pilot çalışma sonrasında gerekli düzenlemeler yapılarak forma son hali verilmiştir. Bu kapsamda pilot çalışma sonrasında ebeveynler tarafından anlaşılmayan ifadeler revize edilerek yeniden düzenlenmiş, ayrıca cevap verilme sıklığı düşük olan ve ayrıntılı yanıt alınamayan bir madde kapsam dışında tutulmuştur. Formda; parka gitme sıklığı, vakit geçirme süresi, oyun parklarının faydaları, park seçiminde dikkat edilen unsurlar, güvenlik unsurları, donanım unsuru, bakım ve temizlik unsurları, yaş düzeyi uygunluğu, dinlenme ve oturma alanlarının varlığı vb. unsurlarına ilişkin sorular yer almaktadır. Çalışma kapsamında yüz yüze görüşmeyi kabul eden ebeveynlerle yüz yüze görüşme gerçekleştirilirken, yüz yüze katılım sağlayamayacak olan ebeveynlere ise Google Forms aracılığıyla görüşme soruları iletilmiştir. Yüz yüze yapılan görüşmeler yazılı olarak kaydedilmiştir. Her bir görüşme yaklaşık 30-40 dakika sürmüştür. Her iki görüşmede de gönlülük esas alınarak, 'Gönüllü Onam Formu' katılımcılara imzalatılmıştır.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanma süreci öncesinde Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun kararı ile ilgili Etik Kurul İzni ve T.C. Bilecik Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden parkların incelenmesine yönelik izinler alınmıştır (20.02.2023 tarihli 156624 Sayılı Karar). Ardından T.C. Bilecik Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden Bilecik merkez semtlerde bulunan parklara ilişkin bilgilerin yer aldığı envanter listesi talep edilmiştir. Bilecik ili merkez semtlerine ait çocuk nüfus sayılarına ilişkin veriler ise TÜİK-Bursa Bölge Müdürlüğü'nden elde edilmiştir. Park Envanter Listesi ve nüfus sayılarına ilişkin veriler aracılığıyla çocuk nüfus sayısının ve park sayısının en fazla olduğu ilk beş semt (Bahçelievler, Ertuğrulgazi, İsmetpaşa, Hürriyet ve Beşiktaş Mahallesi) belirlenmiştir. Araştırma kapsamına dâhil edilen beş semtte toplam 59 çocuk oyun parkının bulunduğu gözlemlenmiştir. Bahçelievler Mahallesi'nde bulunan bir oyun parkında restorasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesi nedeniyle ilgili park araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Yedi parkın ise harita bilgileri mevcut olmadığı için ilgili parklara ulaşamamıştır. Bu nedenle 51 çocuk oyun parkı üzerinden inceleme yapılmıştır. Oyun parklarına araştırmacılar tarafından gidilerek yerinde gözlem yapılmıştır. Yapılan gözlemler sonucunda her bir araştırmacı birbirinden bağımsız olarak 'Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu'na gözlemlerini kaydetmiştir. Çocuk oyun parklarının niteliğine ilişkin daha kapsamlı veriler elde etmek amacıyla ilgili semtlerde

çocuklarını oyun parkına götüren ebeveynlere araştırmacılar tarafından hazırlanan yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular yöneltilerek ebeveynlerden oyun parklarının niteliğine ilişkin görüşler elde edilmiştir. Görüşmelerde gönüllülük esas alınmıştır. Görüşmeler yüz yüze ve online olarak gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Bilecik ili merkez semtlerde yer alan çocuk oyun parklarının niteliğinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmanın verileri 51 çocuk oyun parkı ve 34 ebeveynen elde edilmiştir. Bu kapsamda oyun parklarına ilişkin veriler yapılan gözlemler aracılığıyla elde edilirken, ebeveynlerle ise oyun parklarının niteliğine ilişkin görüşme gerçekleştirilmiştir. Oyun parklarına ilişkin gözlemler araştırmacılar tarafından 'Çocuk Oyun Alanları Tasarım Kriterleri Değerlendirme Formu'na kaydedilmiştir. Formdan elde edilen verilerin analizinde betimsel istatistiksel analiz yöntemlerinden yararlanılmıştır. Ebeveynlerden elde edilen verilerin analizinde ise nitel veri analizi yazılımlarından biri olan MAXQDA programı kullanılmıştır. Katılımcılara K1-K34 arasında kodlar verilerek, görüşme dökümleri ilgili programa aktarılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler sonucunda araştırmacılar tarafından kod ve alt kodlar oluşturulmuştur. Her bir kod ve alt koda ilişkin hiyerarşik kod-alt kod modelleri ortaya konularak veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmada Bilecik il merkezinde bulunan 51 çocuk oyun parkının niteliksel özellikleri incelenmiştir. Bu kapsamda Bilecik il merkezinde toplam 91 çocuk oyun parkı bulunmaktadır. Çalışma kapsamında nitelikleri incelenen parklar, park sayısının ve çocuk nüfus sayısının en fazla olduğu semtlerden seçilmiştir. Çalışmanın verileri yerinde gözlem ve görüşme teknikleriyle elde edilmiş, böylece farklı veri toplama tekniklerinden yararlanılarak çeşitlilik sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmada çocuk oyun parklarına ilişkin gözlemler her iki araştırmacı tarafından gerçekleştirilerek bağımsız olarak ayrı formlara kaydedilmiştir. Ardından puanlayıcılar arası güvenilirlik hesaplanmış ve güvenilirlik katsayısının yüksek olduğu bulunmuştur. Çalışmada ayrıca ebeveynler ile oyun parklarının niteliğine ilişkin görüşme gerçekleştirilmiştir. Böylece veriler farklı veri kaynaklarından elde edilmiştir. Bu kapsamda görüşme soruları ilk olarak uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü sonucunda form üzerinde gerekli düzenlemeler gerçekleştirildikten sonra ebeveynlere uygulanmıştır. Yapılan yüz yüze görüşmelerde ebeveynlere yeterli süre tanınmış ve tüm katılımcıların ifadeleri olduğu gibi aktarılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler kapsamında oluşturulan tema, kod ve alt kodlar iki araştırmacı tarafından bağımsız bir şekilde oluşturulmuş, ardından görüş birliği yapılarak son hali verilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler araştırmacılar tarafından MAXQDA programı ile objektif bir şekilde analiz edilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar konuya ilişkin yapılan araştırma sonuçlarıyla açıklanmıştır.

Araştırma Etiği

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme karar tarihi: 08.12.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 142916

BULGULAR

Yapılan araştırmanın bulguları; oyun parklarının niteliğine ilişkin bulgular ve ebeveyn görüşlerine ilişkin bulgular olmak üzere iki ayrı tema altında incelenmiştir. Her bir temaya ilişkin bulgular ise kodlar ve alt kodlar bağlamında analiz edilmiştir.

Oyun Parklarının Niteliklerine İlişkin Bulgular

Çalışmada Bilecik il merkezinde park sayısının ve çocuk nüfus sayısının en fazla olduğu beş semtte bulunan çocuk oyun parklarının niteliği araştırmacılar tarafından yerinde gözlem yapılarak incelenmiştir. Oyun parklarının niteliği; fonksiyon, güvenlik, bakım ve temizlik özellikleri bağlamında değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda oyun parklarının niteliksel özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2**Oyun Parklarının Niteliksel Özellikleri**

OYUN EKİPMANLARI								
	Salıncak	Kaydırak	Yaylı Aletler	Tahterevalli	Dönme Dolap	Tırmanma Araçları	Tünel	Oyun Evleri
Var	48 park	48 park	28 park	29 park	24 park	9 park	4 park	3 park
Yok	3 park	3 park	23 park	22 park	27 park	42 park	47 park	48 park
ÖZELLİKLER								
Oyun Ekipmanlarının Sayısı	154	123	53	32	25	11	4	3
Oyun Ekipmanlarının Malzemesi	Plastik (148), plastik ve kauçuk (6)	Plastik (114), plastik ve metal (6), plastik ve ahşap (3)	Plastik (39), plastik ve metal (14),	Plastik ve metal (23), plastik (4), metal (3), ahşap (2)	Plastik ve metal (10), plastik (13), metal (2)	Metal (2), ahşap (2), plastik ve metal (1), ahşap+metal (1), plastik+metal+ip (1)	Plastik (4)	Plastik ve metal (1), ahşap ve plastik (1), plastik (1)
Bulunduğu Yerin Zemini	Kauçuk (136), taş (14), toprak (4)	Kauçuk (120), toprak (3)	Kauçuk (46), taş (7)	Kauçuk (25), taş (4), toprak (2), beton (1)	Kauçuk (18), taş (7)	Kauçuk (7), toprak ve çim (4)	Kauçuk (4)	Kauçuk (2), ahşap (1)
KONFOR		Var	Yok	GÜVENLİK		Var		Yok
Gölge alanların varlığı		39	12	Bilgilendirme levhalarının varlığı		-		51
Oturma alanlarının varlığı		31	20	Yaş gruplamasına göre düzenlemelerin varlığı		-		51
Çöp kutularının varlığı		32	19	Bakımın varlığı		26		25
Tuvalet ve lavaboların varlığı		-	51	Oyun alanı etrafında çit, duvar vb. varlığı		28		23

Tablo 2’ye göre oyun ekipmanlarına ilişkin elde edilen veriler incelendiğine 48 oyun parkında farklı sayı ve çeşitlilikte salıncakların bulunduğu, üç parkta ise salıncakların olmadığı görülmektedir. Bu kapsamda 48 parkta toplam 154 salıncak bulunmaktadır. Salıncakların 113’

ünde koruyucu kemer bulunurken, 41 salıncakta ise koruyucu kemer bulunmamaktadır. 148 salıncakta yaslanma kısmı mevcut iken, altı salıncakta yaslanma kısmı mevcut değildir. Salıncakların çoğu (n=148) plastik malzemeden yapılmıştır. Salıncakların bulunduğu yerin zemini çoğunlukla (n=136) kauçuk malzeme ile kaplıdır. Salıncakların 86'sı ayrı oyun alanında bulunurken, 68 salıncak ise kaydırak yanında yer almaktadır.

Tablo 2 incelendiğinde 48 oyun parkında farklı sayı ve çeşitlilikte kaydırakların bulunduğu, üç parkta ise kaydırakların olmadığı görülmektedir. Bu kapsamda 48 oyun parkında toplam 123 kaydırak bulunmaktadır. Kaydırakların 119'unda sivri uç bulunmazken, dört kaydırakta ise sivri uçlar bulunmaktadır. Tüm kaydıraklarda kenar korumaları mevcuttur. Kaydırakların çoğunlukla (n=114) plastik malzemeden yapıldığı görülmektedir. Kaydırakların bulunduğu yerin zemini çoğunlukla (n=120) kauçuk malzeme ile kaplıdır. Kaydırakların 68'i salıncak yanında bulunurken, 55'i ise ayrı alanda yer almaktadır.

Tablo 2'ye bakıldığında 29 oyun parkında farklı sayı ve çeşitlilikte tahterevallilerin bulunduğu, 22 parkta ise tahterevallilerin olmadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda 29 oyun parkında toplam 32 tahterevalli bulunmaktadır. Tahterevallilerin 29'unda sivri uç bulunmazken, üç tahterevallide sivri uçlar bulunmaktadır. Tahterevallilerin çoğu plastik ve metal (n=23) malzemeden yapılmıştır. Tahterevallilerin bulunduğu yerin zemini çoğunlukla (n=25) kauçuk malzeme ile kaplıdır. Tahterevallilerin çoğu ayrı alanda (n=27) bulunmaktadır.

Tablo 2'ye göre dokuz oyun parkında farklı sayı ve çeşitlilikte tırmanma araçlarının bulunduğu, 42 parkta ise tırmanma araçlarının olmadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda dokuz oyun parkında toplam 11 adet tırmanma aracı mevcuttur. Tırmanma araçlarının 10'unda sivri uç bulunmazken, bir tırmanma aracında ise sivri uçlar bulunmaktadır. Tırmanma araçlarının çoğu metal (n=2), plastik (n=2) ve ahşap (n=2) malzemeden yapılmıştır. Tırmanma araçlarının bulunduğu yerin zemini çoğunlukla (n=7) kauçuk malzeme ile kaplıdır.

Tablo 2 incelendiğinde üç oyun parkında farklı sayı ve çeşitlilikte oyun evlerinin bulunduğu görülmektedir. 48 parkta ise oyun evi bulunmamaktadır. Bu kapsamda üç oyun parkında toplam üç oyun evinin olduğu belirlenmiştir. Oyun evlerinin plastik ve metal (n=1), ahşap ve plastik (n=1) ile plastik (n=1) malzeme ile yapıldığı, bulunduğu yerin zeminin ise kauçuk (n=2) ve ahşap (n=1) malzeme ile kaplı olduğu belirlenmiştir. Oyun evlerinin tamamı kaydırak yanında bulunmaktadır.

Tablo 2'ye bakıldığında 24 oyun parkında farklı sayı ve çeşitlilikte dönme dolabın bulunduğu, 27 oyun parkında ise dönme dolabın olmadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda 24 oyun parkında toplam 25 adet dönme dolap bulunmaktadır. Dönme dolapların 23'ünde sivri uç bulunmazken, ikisinde ise sivri uçların varlığı tespit edilmiştir. Dönme dolapların malzemesinin çoğunlukla plastik (n=13) ile plastik ve metal (n=10) malzemeden yapıldığı, bulunduğu yerin zemininin çoğunun (n=18) ise kauçuk malzeme ile kaplandığı görülmektedir.

Tablo 2'ye göre dört oyun parkında farklı sayı ve çeşitlilikte tünellerin olduğu, 47 oyun parkında ise tünellerin olmadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda dört oyun parkında toplam dört adet tünelin varlığı tespit edilmiştir. Tünellerin tamamının plastik malzeme ile yapıldığı, buldukları yerin zemininin tamamının ise kauçuk malzeme ile kaplı olduğu görülmüştür.

Tablo 2 incelendiğinde 28 oyun parkında farklı sayı ve çeşitlilikte yaylı aletlerin olduğu, 23 oyun parkına ise yaylı aletlerin olmadığı belirlenmiştir. Bu kapsamda 28 oyun parkında 53 adet yaylı aletin olduğu görülmektedir. Yaylı aletlerin çoğunun plastik (n=39) malzemeden yapıldığı gözlemlenmiştir. Yaylı aletlerin çoğunlukla (n=48) ayrı oyun alanında yer aldığı, bulunduğu yerin zemininin ise daha çok (n=46) kauçuk malzemeden yapıldığı belirlenmiştir.

Tablo 2'ye bakıldığında konfor alt boyutuna ilişkin elde edilen verilere göre 51 parkın 39'unda gölge alanların mevcut olduğu, 12 parkta ise gölge alanların bulunmadığı belirlenmiştir. 31 parkta oturma alanı bulunurken, 20 parkta oturma alanı bulunmamaktadır. 32 parkta çöp kutusu varken, 19 parkta çöp kutusu yoktur. Parkların tamamında tuvalet ve lavaboların bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 2'ye göre güvenlik alt boyutuna ilişkin elde edilen veriler kapsamında, parkların tamamında bilgilendirme levhasının olmadığı, yaş gruplamasına yönelik düzenlemelerin yapılmadığı belirlenmiştir. 51 oyun parkından 26'sının bakımının iyi olduğu, 25'inde ise yeterli bakımın olmadığı görülmektedir. 28 parkta oyun alanı etrafında çit, duvar vb. koruyucu alanlar mevcutken, 23 parkta ise koruyucu alanlar bulunmamaktadır.

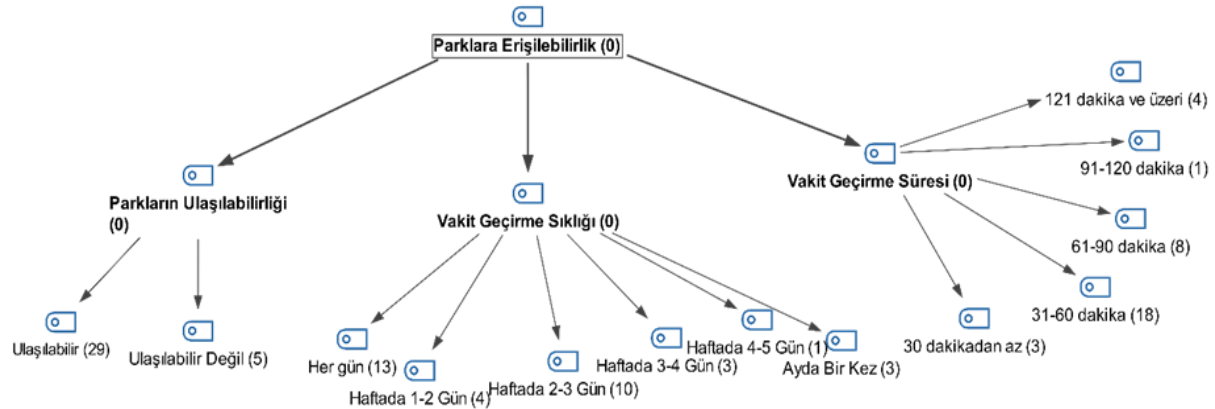
Parklara dair yapılan gözlemlere ilişkin diğer bulgulara göre parkların tamamında kum ve su oyun alanlarının bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda 13 parkın oyun alanı ve ekipmanları açısından kapsayıcı olduğu, 38 parkın ise kapsayıcılık açısından yeterli nitelikte olmadığı belirlenmiştir. İncelenen tüm parklarda özel gereksinimli çocukların ihtiyaçlarına yönelik düzenlemelerin mevcut olmadığı gözlemlenmiştir. Parkların genel zemin yapılarına bakıldığında ise çoğu parkın zemininin kauçuk malzemeden yapıldığı, ayrıca taş, çim, toprak ve beton alanlarının da mevcut olduğu belirlenmiştir.

Ebeveyn Görüşlerine İlişkin Bulgular

Çalışma kapsamında oyun parklarının niteliğine ilişkin kapsamlı veriler elde edilmesi amacıyla ebeveynlerle görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeden elde edilen veriler; parklara erişilebilirlik, park seçimine ilişkin unsurlar, parkların niteliği gibi çeşitli kategorilerle incelenmiştir. Her bir kategori ise kod ve alt kodlardan oluşmaktadır. Bu kapsamda parklara erişilebilirlik kategorisine ilişkin bulgular Şekil 1'de sunulmaktadır. Parklara erişilebilirlik kategorisi; parkların ulaşılabilirliği, vakit geçirme sıklığı ve vakit geçirme süresi olmak üzere üç koddan oluşmaktadır. Her bir kod ise alt kodlara ayrılmaktadır.

Şekil 1

Parklara Erişilebilirlik Kategorisine Ait Hiyerarşik Kod Modeli

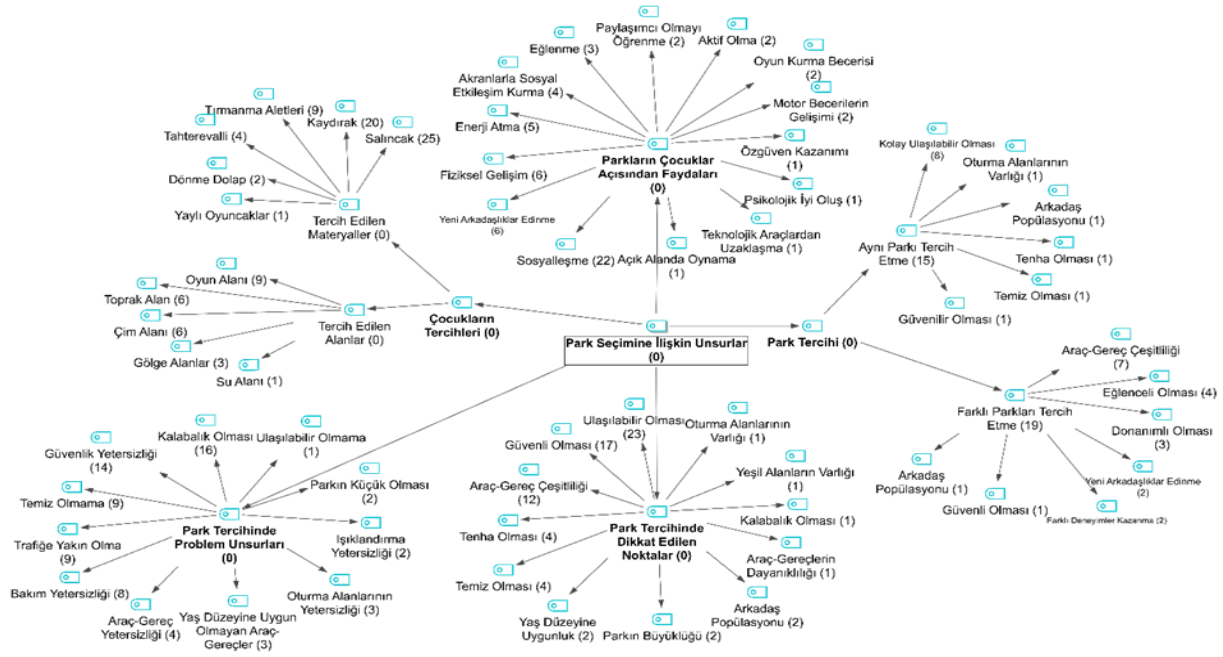
Şekil 1 incelendiğinde parkların ulaşılabilirliği koduna göre katılımcıların çoğu (n=29) evlerine yakın oyun parklarının bulunduğunu ve bu oyun parklarının kolay erişilebilir nitelikte olduğunu belirtmiştir. Beş katılımcı ise evlerine yakın, ulaşılabilir oyun parklarının mevcut olmadığını ifade etmiştir. Katılımcı ifadelerine göre çocukların oyun parklarına çoğunlukla her gün (n=13) ve haftada 2-3 gün (n=10) gittikleri görülmektedir. Çocuklar oyun parkında daha çok 31-60 dakika arasında (n=18) vakit geçirmektedir. İlgili kategoriye ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“K1: Evet evime yakın oyun parkları var. İki ya da üç oyun parkı bulunmakta.”

“K2: Evime yakın oyun parkı mevcut.”

“K21: Yakın değil uzakta. Parka gitmek bu nedenle zor oluyor.”

Şekil 2'de ise park seçimine ilişkin unsurlar kategorisi; park tercihi, park tercihinde dikkat edilen noktalar, park tercihinde problem unsurları, çocukların tercihleri ve parkların çocuklar açısından faydaları kodlarından oluşmaktadır. Her bir kod ise alt kodlara ayrılmaktadır.

Şekil 2**Park Seçimine İlişkin Unsurlar Kategorisine Ait Hiyerarşik Kod Modeli**

Şekil 2'ye göre park tercihi koduna ilişkin bulgular incelendiğinde, katılımcıların çoğunun (n=19) çocukları için farklı parkları tercih ettikleri görülmektedir. 15 katılımcı ise genelde aynı parkı tercih ettiğini ifade etmiştir. Bu kapsamda farklı çocuk oyun parklarını tercih ettiklerini ifade eden katılımcıların ifadeleri araç-gereç çeşitliliği (n=7), eğlenceli olması (n=4), donanımlı olması (n=3), yeni arkadaşlıklar edinme (n=2), farklı deneyimler kazanma (n=2), arkadaş popülasyonu (n=1) ve güvenli olması (n=1) alt kodlarıyla açıklanmaktadır. Aynı parkı tercih eden katılımcılar ise sırasıyla kolay ulaşılabilir olması (n=8), temiz olması (n=1), güvenli olması (n=1), تنها olması (n=1), oturma alanlarının varlığı (n=1) ve arkadaş popülasyonu (n=1) unsurları açısından aynı parkı tercih ettiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcıların ilgili koda ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

"K5: Farklı oyun parklarını tercih ediyoruz çünkü farklı ve çeşitli oyun araçları ilgilerini çekiyor."

"K19: Genellikle aynı oyun parkına götürüyoruz. Yol açısından daha kolay oluyor. Oturma alanı açısından da uygun olan parklara götürüyoruz. Böylece çocuğum vakit geçirirken ben de onu takip edebiliyorum. O yüzden çok fazla başka oyun parklarını tercih etmiyorum."

Şekil 2'ye göre park tercihinde dikkat edilen noktalar koduna ilişkin bulgular incelendiğinde, katılımcıların park tercihlerinde çoğunlukla ulaşılabilir olması (n=23), güvenli olması (n=17) ve araç-gereç çeşitliliği (n=12) unsurlarına dikkat ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca temiz olması (n=4), تنها olması (n=4), yaş düzeyine uygunluk (n=2), parkın büyüklüğü (n=2), arkadaş popülasyonu (n=2), araç-gereçlerin dayanıklılığı (n=1), kalabalık olması (n=1), yeşil alanların varlığı (n=1) ve oturma alanlarının varlığı (n=1) diğer unsurları oluşturmaktadır. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

"K4: Park seçiminde eve yakınlık önemli. Parkın büyük olması ve çeşitli materyallerin bulunmasına da dikkat ediyoruz."

"K15: Eve yakınlığı, oyun parkının güvenli olması, büyük olması ve yeşil alanların olması önemli."

Şekil 2 incelendiğinde park tercihinde problem unsurları koduna ilişkin bulgulara göre katılımcıların çoğunlukla kalabalık olması (n=16), güvenlik yetersizliği (n=14), temiz olmama (n=9), trafığe yakın olma (n=9) ve bakım yetersizliği (n=8) unsurları açısından bazı parkları

tercih etmedikleri görülmektedir. Ayrıca araç-gereç yetersizliği (n=4), yaş düzeyine uygun olmayan araç-gereçler (n=3), oturma alanlarının yetersizliği (n=3), ışıklandırma yetersizliği (n=2), parkın küçük olması (n=2) ve ulaşılabilir olmama (n=1) unsurları katılımcıların park tercihinde çocuklarını götürmek istemedikleri ve rahatsız oldukları diğer problem unsurlarını oluşturmaktadır. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“K11: Güvenlik açısından uygun olmayan parkları tercih etmiyorum.”

“K34: Oyun alanında yeteri kadar ışıklandırma olmaması, yeteri kadar oturma alanı ve bank bulunmaması gibi etmenler nedeniyle götürmüyorum.”

Şekil 2'ye bakıldığında çocukların tercihleri kodu; tercih edilen alanlar ve tercih edilen materyaller alt kodlarından oluşmaktadır. Bu kapsamda katılımcıların ifadelerine göre, çocukların parklarda en çok tercih ettiği alanların oyun alanı (n=9), toprak alan (n=6), çim alanı (n=6), gölge alanlar (n=3) ve su alanı (n=1) bölümlerinden oluştuğu görülmektedir. Çocukların oyun parklarında en çok tercih ettikleri materyallerin ise sırasıyla salıncak (n=25), kaydırak (n=20), tırmanma aletleri (n=9), tahterevallı (n=4), dönme dolap (n=2) ve yaylı oyuncaklar (n=1) olduğu belirlenmiştir. İlgili koda ilişkin katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

“K3: Oyun alanını çok kullanıyor. Salıncak ve kaydırak ile vakit geçirmeyi çok seviyor.”

“K16: Salıncak ve tırmanma materyalleri ile kum alanı.”

Şekil 2'ye göre parkların çocuklar açısından faydalarına ilişkin bulgular incelendiğinde, katılımcıların çoğunlukla sosyalleşme (n=22), yeni arkadaşlıklar edinme (n=6), fiziksel gelişim (n=6) ve enerji atma (n=5) unsurları açısından parkların çocukları için faydalarının bulunduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca sosyal etkileşim kurma (n=4), eğlenme (n=3), paylaşımcı olmayı öğrenme (n=2), aktif olma (n=2), oyun kurma becerisi (n=2), motor becerilerin gelişimi (n=2), özgüven kazanımı (n=1), psikolojik iyi oluş (n=1), teknolojik araçlardan uzaklaşma (n=1) ve açık alanda oynama (n=1) unsurları diğer ifadelerle ilişkin alt kodları oluşturmaktadır. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

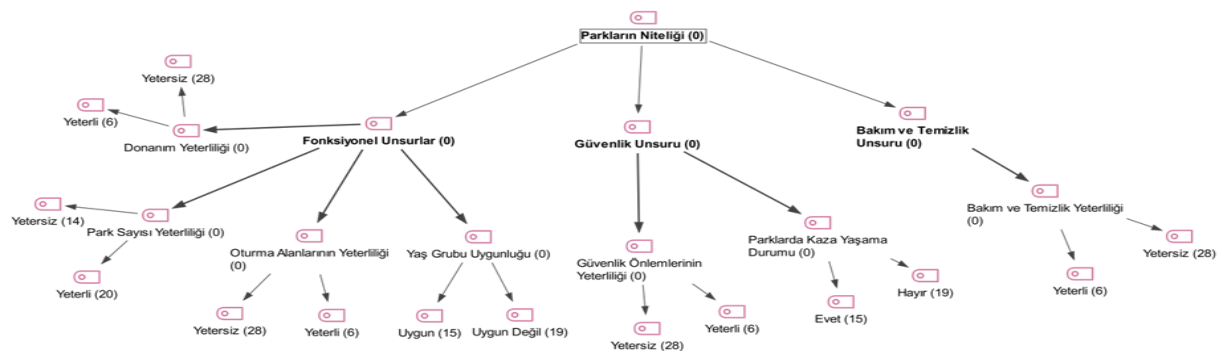
“K7: Motor gelişimi hızlandırır, akran ilişkisi kurmayı öğrenmeyi sağlar.”

“K12: Sosyalleşmesi ve oyun kurma becerilerinin gelişmesi açısından faydalı buluyorum.”

Şekil 3'te ise ebeveynlerin ilgili semtlerde yer alan parkların niteliksel özelliklerine ilişkin değerlendirmeleri yer almaktadır. Parkların niteliği kategorisi; fonksiyonel unsurlar, güvenlik unsuru, bakım ve temizlik unsuru kodlarından oluşmaktadır. Her bir kod ise alt kodlara ayrılmaktadır.

Şekil 3

Parkların Niteliği Kategorisine Ait Hiyerarşik Kod Modeli

Şekil 3'e göre fonksiyonel unsurlar kodu donanım yeterliliği, park sayısı yeterliliği, oturma alanlarının yeterliliği ve yaş grubu uygunluğu alt kodlarından oluşmaktadır. Bu kapsamda katılımcıların çoğunun (n=28) çocuklarını götürdükleri oyun parklarını donanım açısından yeterli bulmadıkları görülmektedir. Parklardaki donanımları yeterli bulmayan katılımcılar sırasıyla araç-gereç sayısı açısından (n=12), araç-gereç çeşitliliği açısından (n=11), oyun alanları

açısından (n=3) ve oturma alanları açısından (n=1) yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“K3: Yeterli bulmuyorum. Oturduğum mahalle kalabalık bir mahalle. Bu yüzden parkta yetersiz sayıda ve çeşitlilikte materyal var. Sayı fazlaşması lazım. Çocuklar çok sıra bekliyor.”

“K15: Yeterli değil. Evime yakın parkta sadece salıncak, kaydırak ve tahterevallli var. Ayrıca ebeveynlerin oturması için bank sayısı yetersiz buna da dikkat edilmeli.”

Şekil 3 incelendiğinde park sayısı yeterliliği alt koduna göre katılımcıların çoğunun buldukları semtte yer alan oyun parklarının sayısını yeterli buldukları (n=20) görülmektedir. 14 katılımcı ise park sayısının yeterli olmadığına ilişkin görüş bildirmiştir. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“K22: Sayı yeterli ancak parklarda oyuncaklar yetersiz.”

“K26: Yeterli fakat oyuncak yok içinde.”

Şekil 3'e bakıldığında oturma alanlarının yeterliliği alt koduna ilişkin verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların çoğunun (n=28) parklarda bulunan oturma alanlarını yeterli bulmadıkları görülmektedir. Oturma alanlarını yetersiz bulan katılımcılar ise sayı açısından (n=19) ve bakım açısından (n=2) yetersiz bulduklarına ilişkin görüş bildirmiştir. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“K11: Çok az var. Bir tane var mesela. Başka bir aile gelse ben oturamıyorum. Bu yüzden ayakta duruyorum.”

“K17: Maalesef yeterli değil birkaç tane daha oturma alanı olsaydı güzel olurdu.”

Yaş grubu uygunluğu alt kodu ise ebeveynlerin oyun parklarının çocuklarının yaş düzeyine uygunluğu açısından değerlendirmelerini içermektedir. Bu kapsamda Şekil 3'e göre katılımcıların çoğunun (n=19) oyun parklarının çocuklarının yaş düzeyine uygun olmadığını belirttikleri görülmektedir. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“K8: Yaş düzeyi için uygun değil. Özellikle de büyük yaş grubu için çok basit kalıyor..”

“K24: Hayır basit kalıyor. Sadece salıncak ve kaydırak çocuğumun yaşı için basit kalıyor.”

Park niteliği kategorisinin diğer bir kodu güvenlik unsurudur. Bu kod ebeveynlerin ilgili semtlerde yer alan parkların güvenlik özelliklerine ilişkin değerlendirmelerini içermektedir. Güvenlik unsuru kodunun; güvenlik önlemlerinin yeterliliği ve parklarda kaza yaşama durumu alt kodlarından oluştuğu gözlemlenmektedir. Bu kapsamda Şekil 3 incelendiğinde katılımcıların çoğunun (n=28) oyun parklarında yer alan güvenlik önlemlerinin yeterli olmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Katılımcı görüşleri güvenlik personellerinin olmayışı (n=8), araç-gereçlerdeki güvenlik problemleri (n=8), koruma alanı yetersizlikleri (n=7), trafiğe yakın olma (n=5), zemin özelliklerine ilişkin unsurlar (n=5), kamera sistemi yetersizlikleri (n=3), bakım yetersizlikleri (n=3), yabancı insan faktörü (n=3) unsurları etrafında toplanmaktadır. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

“K16: Çok yeterli olduğunu düşünmüyorum zeminlerin daha yumuşak ve zarar vermeyecek şekilde kaplanması gerekiyor.”

“K33: Yeterli değil. Çitler yok. Çitlerin yapılması gerekli. Materyallere biraz bakım yapılması gerekiyor. Yerin zeminine bakım yapılması gerekli. Paslı aletlerin sağlık açısından değiştirilmesi gerekli.”

Şekil 3'e göre parkta kaza yaşama durumu alt koduna ilişkin bulgular incelendiğinde katılımcıların çoğu (n=19) çocuklarının parklarda herhangi bir kaza (düşme, çarpma, yaralanma vb.) yaşamadıklarını, 15 katılımcı ise çocuklarının çeşitli nedenlerden dolayı oyun parklarında kaza yaşadıklarını ifade etmiştir. Bu kapsamda parkta kaza yaşayan çocukların bakım yetersizlikleri (n=14), güvenlik yetersizlikleri (n=4) ve oyun araçlarının yerleşim planı yetersizlikleri (n=1) nedeniyle kaza yaşadıkları görülmektedir. Bakım yetersizliklerinden

kaynaklı etmenler ise araç-gereç bakımsızlığı etmeni (n=8), zemin bakımsızlığı etmeni (n=5) ve temizlik etmeni (n=1) unsurları ile açıklanmaktadır. İlgili koda ilişkin katılımcı ifadeleri şu şekildedir:

"K1: Evet oldu. Yerdeki kauçuğun ucu kalkmış. Ona takılarak düştü. Ayrıca bakımsızlıklar nedeniyle bence birçok tehlike mevcut. Örneğin bir parka düzenek kurmuşlar. Kaydıraklar arasında köprüler var. Köprülerin arasındaki boşluklar açık. Aynı zamanda kaydırak merdivenlerinin arasındaki boşluklar çok fazla. Kırık tahterevalliler var mesela. Yapılmamış."

"K20: Bazı parkların kaydıraklarının çok dik şekilde oluşu, salıncakların küçük çocuklar için güvenlik kemeri barındırmaması, zeminin çocuk oyunlarına uygun olmaması gibi nedenlerden bazı ufak tefek kazalar yaşadık. Özellikle park temizliklerinin yeterli düzeyde yapılmaması, parklarda çok fazla cam kırıklarının olması nedeniyle çocuğumu rahatlıkla oynaması için bırakamıyorum. Düşerse vücuduna cam parçaları batma endişesi taşıyorum. Bu konuda parkların her gün titizlikle süpürülmesi gerekiyor."

Parkların niteliği kategorisine ait son kod ise bakım ve temizlik yeterliliği kodudur. Şekil 3'e bakıldığında katılımcıların çoğunun (n=28) parklardaki bakım ve temizliği yeterli bulmadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Bu kapsamda parklardaki bakım ve temizliği yeterli bulmayan katılımcılar çöp etmeni (n=7), araç-gereç etmeni (n=5), insan faktörü (n=5) ve hijyenik araç unsurlarının yetersizliği (n=3) faktörlerinden bahsetmiştir. İlgili koda ilişkin katılımcı görüşleri şu şekildedir:

"K9: Yetersiz, materyaller kırık ve çöpler yerlerde bu konuda toplumun bilinçlenmesi gerek."

"K10: Hayır. Parklar düzgün süpürülerek temizlenmiyor, bazen çöpler alınıyor o kadar. Oyuncaklara da yeterli bakım yapılmıyor."

TARTIŞMA ve SONUÇ

Çalışmada Bilecik il merkezinde bulunan çocuk oyun parklarının çeşitli unsurlar açısından (fonksiyon, güvenlik, bakım, temizlik vb.) niteliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar incelendiğinde parkların çoğunun ebeveynler ve çocuklar için kolay erişilebilir nitelikte olduğu belirlenmiştir. Çocuklar oyun parklarına çoğunlukla her gün gitmekte ve daha çok 31-60 dakika arasında vakit geçirmektedir. Ebeveynlerin çoğunun çocukları için farklı parkları tercih ettikleri, park tercihlerinde ise çoğunlukla ulaşılabilir olması, güvenli olması ve araç-gereç çeşitliliği unsurlarına dikkat ettikleri ortaya konulmuştur. Kalabalık olma, güvenlik yetersizliği, temiz olmama, trafiğe yakın olma ve bakım yetersizliği unsurları ise ebeveynlerin parkları tercih etmeme nedenlerini oluşturmaktadır. Çocukların parklarda en çok tercih ettiği alanın oyun alanı, en çok tercih ettikleri materyallerin ise sırasıyla salıncak, kaydırak, tırmanma aletleri ve tahterevalli olduğu belirlenmiştir. Ebeveynler sosyalleşme, yeni arkadaşlıklar edinme, fiziksel gelişim ve enerji atma gibi unsurlar açısından parkların çocukları için faydalarının bulunduğunu ifade etmektedir. Çalışmadan elde edilen sonuçlar diğer araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında çocukların haftada en az bir-iki gün oyun parklarına gittikleri, parklarda çoğunlukla bir saat vakit geçirdikleri görülmektedir. Çocuklar oyun alanlarında genellikle salıncak, kaydırak ve tahterevalli gibi oyun araçlarını kullanmaktadır. Ebeveynler tarafından çocuklar için farklı oyun parkları tercih edilmekte, park tercihlerinde ise daha çok ulaşılabilir olma ve güvenli bir yerde bulunma unsurlarına dikkat edilmektedir. Ebeveynlerin çoğunun ev ortamından farklı bir ortam sunma, arkadaşları ile vakit geçirmesini sağlama, çocukların hareket gelişimlerini destekleme ve temiz hava almasını sağlama gibi unsurlar açısından çocuklarını oyun parklarına götürdükleri ilgili çalışmalarda ortaya konulmuştur (Aklıbaşında vd., 2018; Kısakürek vd., 2018; Özaslan ve Gültekin Akduman, 2018; Ulutaş ve Şimşek, 2014; Uzun, 2022).

Çalışmanın oyun parklarının fonksiyonel nitelikleri açısından elde edilen sonuçları incelendiğinde oyun parklarındaki oyun ekipmanlarının salıncak, kaydırak, tahterevalli, tırmanma araçları, oyun evleri, dönme dolaplar, tüneller ve yaylı aletlerden oluştuğu gözlemlenmiştir. Ancak bu araçların tüm parklarda mevcut olmadığı belirlenmiştir. Bu

kapsamda oyun parklarında en çok salıncak ve kaydıraklar; en az sayıda ise tüneller ve oyun evleri bulunmaktadır. Üç oyun parkında salıncak ve kaydırakların, 22 oyun parkında tahterevallilerin, 42 oyun parkında tırmanma araçlarının, 48 oyun parkında oyun evlerinin, 27 oyun parkında dönme dolapların, 47 oyun parkında tünellerin, 23 oyun parkında ise yaylı aletlerin olmadığı belirlenmiştir. Parklardaki toplam salıncak sayısı 154, kaydırak sayısı 123, yaylı aletlerin sayısı 53, tahterevallilerin sayısı 32, dönme dolapların sayısı 25, tırmanma araçlarının sayısı 11, tünellerin sayısı dört ve oyun evlerinin sayısı ise ikidir. Çalışma kapsamında incelenen beş semtte ise toplam 10.412 çocuk bulunmaktadır. Bu kapsamda çocuk başına düşen materyal sayısının 0,039 olduğu görülmektedir. Bu sayı salıncak için 0,014; kaydırak için 0,011, yaylı aletler için 0,005; tahterevalli için 0,003; dönme dolaplar için 0,002; tırmanma araçları için 0,001; tüneller için 0,0004; oyun evleri için ise 0,0002' dir. Bu durumda ortalama 25 çocuğa bir materyal düşmektedir. Bu kapsamda oyun parklarında yer alan oyun ekipmanlarının çocuklar için yeterli sayı ve çeşitlilikte olmadığı, parklarda daha çok geleneksel oyun araçlarının bulunduğu belirlenmiştir. Ebeveynlerden elde edilen görüşler de bu durumu destekler niteliktedir. Ebeveynlerin çoğunun oyun parklarının sayılarını yeterli buldukları; ancak oyun parklarını donanım açısından yeterli bulmadıkları ortaya konulmuştur. Bu kapsamda parklardaki donanımları yeterli bulmayan ebeveynlerin daha çok araç gereç sayısı, araç gereç çeşitliliği, oyun alanları ve oturma alanları açısından yeterli bulmadıkları belirlenmiştir. Bu durumda oyun ekipmanlarının sayısı ve çeşitliliğinin artırılmasına yönelik düzenlemelerin yapılmasına ihtiyaç olduğu görülmektedir. Çalışmanın bu sonuçları diğer araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Duman ve Koçak (2013) Konya ili merkez ilçelerindeki oyun parklarını incelemiş ve parkların daha çok salıncak, kaydırak, tahterevalli gibi sınırlı oyun materyallerinden oluştuğunu, oyun materyallerinin yeterli sayı ve çeşitlilikte olmadığını ortaya koymuştur. Memiş ve Gülcan (2020) Giresun ili merkez ilçelerde bulunan çocuk oyun parklarına yönelik yaptıkları çalışmada, oyun alanlarının fonksiyonelliğinin orta düzeyde olduğunu, parklardaki oyun materyallerinin daha çok kaydırak, salıncak ve tırmanma araçlarından oluştuğunu gözlemlemiştir. Özgüner ve Şahin (2009) Isparta kent merkezinde bulunan çocuk oyun parklarına ilişkin yaptıkları çalışmada çocukların oyun parklarında daha çok salıncak ve kaydırak ile vakit geçirdiklerini ve bu alanların çocukların ihtiyaçlarını karşılamada yeterli olmadığını belirlemiştir. Konuya ilişkin farklı illerde yapılan diğer çalışmalarda da parklarda çoğunlukla salıncak, kaydırak ve tahterevalli gibi (Özaslan ve Gültekin Akduman, 2018; Türker ve Bakır, 2022) tek bir kullanıma cevap veren ve kısıtlı aktivite olanağı sunan geleneksel oyun ekipmanlarının bulunduğu (Aklıbaşında vd., 2018), bu ekipmanların çocukların gelişimlerini (Aşık vd., 2021; Polat, 2021), yaratıcılık, keşfetme ve deneyimleme becerilerini destekleyici nitelikte olmadığı (Atıcı ve Çelen Öztürk, 2021), bu kapsamda parkların çocukların doğal oyun ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz olduğu (Ramazan ve Özdemir, 2015) ortaya konulmuştur. Çalışmadan elde edilen diğer sonuçlar kapsamında 38 parkın kapsayıcı nitelik açısından yeterli olmadığı belirlenmiştir. Selçuk ve Çerçi (2019) tarafından yapılan çalışmada da oyun parklarının çok fazla kapsayıcı bir niteliğinin bulunmadığı ortaya koyulmuştur. İncelenen parkların tamamında kum ve su oyun alanları bulunmamaktadır. Ayrıca parkların tamamında özel gereksinimli çocukların ihtiyaçlarına yönelik düzenlemeler mevcut değildir. Yapılan çalışmalarda da çocuk oyun parklarında özel gereksinimli çocuklara yönelik düzenlemelerin yetersiz olduğu görülmektedir (Çetin, 2022; Çetinkale Demirkan, 2019; Gök ve Özdemir, 2022; Koçan, 2012; Kuter ve Çakmak, 2017; Pouya ve Savaş, 2020; Şen ve Öksüz, 2016; Tandoğan, 2021; Türcan İmren ve Kiper, 2020). Bu nedenle çocuk oyun parklarında çağdaş oyun elemanlarının sayıca artırılması ve tüm çocukların bütün gelişim alanlarını destekleyici nitelikte oyun materyallerine yer verilmesi gerekmektedir (Kuşuluoğlu, 2013).

Çalışmanın oyun parklarının güvenlik ve bakım unsurlarının niteliği açısından elde edilen sonuçları incelendiğinde, oyun parklarında yeterli bakım ve güvenlik önlemlerinin mevcut olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda bazı salıncakların koruyucu kemer ve yaslanma kısımlarının olmadığı, oyun araçlarının bazılarında ise sivri uçların, kırık parçaların, paslanmaların ve bakımsızlıkların mevcut olduğu belirlenmiştir. Güvenlik açısından elde edilen diğer sonuçlara bakıldığında bazı parkların trafiğe yakın olduğu, oyun parklarının bazılarında

çit-duvar vb. koruyucu alanların bulunmadığı, parkların tamamında güvenlik personellerinin ve güvenlik donanımlarının mevcut olmadığı ve çoğu parkta ışıklandırma yetersizliklerinin olduğu belirlenmiştir. Parkların tamamında bilgilendirme levhası ve yaş gruplamasına yönelik düzenlemeler bulunmamaktadır. Ayrıca bazı parklarda çocuklar için tehlike unsuru oluşturabilecek şekilde su hortumlarının dışarıda bulunduğu görülmektedir. Kauçukların bölünmüş bir yapıda olması ve bakım yetersizlikleri nedeniyle çocukların düşme tehlikesi yaşayabilecekleri gözlemlenmektedir. Ebeveyn görüşlerinden elde edilen sonuçların da ilgili sonuçlarla benzerlik taşıdığı görülmektedir. Bu kapsamda çoğu ebeveyn de oyun parklarında yer alan güvenlik önlemlerini yeterli bulmamaktadır. Özellikle de güvenlik personellerinin olmayışı, araç-gereçlerdeki güvenlik problemleri, koruma alanı yetersizlikleri, trafiğe yakın olma, zemin özelliklerine ilişkin unsurlar en sık bahsedilen unsurları oluşturmaktadır. Ebeveynlerden bazıları parklarda bulunan güvenlik önlemleri yetersizliği nedeniyle çocuklarının kaza (düşme, çarpma, yaralanma vb.) yaşadıklarını belirtmiştir. Bu kapsamda çocukların daha çok bakım yetersizlikleri, güvenlik yetersizlikleri ve oyun araçlarının yerleşim planı yetersizlikleri nedeniyle kaza yaşadıkları belirlenmiştir. Yapılan diğer çalışmalarda da araştırma ile benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Aklıbaşında vd., (2018) Nevşehir ilinde yaptıkları çalışmada çocuk oyun parklarındaki en büyük problemin güvenlik olduğunu ortaya koymuştur. Bu kapsamda parkların ara yolların kesişim noktalarında bulunduğu ve herhangi bir araçla ayrıldığı belirlenmiştir. Parklardaki oyun araçlarında sivri ve batıcı parçaların çocukların güvenliklerini tehdit ettiğini, ayrıca yaş gruplarına yönelik düzenlemelerin mevcut olmadığını gözlemlemiştir. Polat (2021) İstanbul ilinde yer alan oyun parklarını incelemeye yönelik yaptığı çalışmada oyun parklarının güvenli olmayışının önemli bir problem unsurunu oluşturduğunu ifade etmektedir. Türkan ve Önder (2011) yaptığı çalışmada oyun parklarında güvenlik yetersizliklerinin olduğunu belirtmiştir. Bu kapsamda oyun parklarının zemin malzemesinin seçiminde güvenlik unsurlarının düşünülmesi ve oyun alanlarının etrafının çitlerle çevrilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Yapılan diğer çalışmalarda da çocuk oyun alanlarının trafiğe yakın olması, parklarda koruma alanlarının bulunmaması, güvenlik elemanlarının, bilgilendirme levhalarının ve uygun yaş düzenlemelerinin olmayışı vb. güvenlik problemlerinin varlığından bahsedilmektedir. (Kısakürek ve Birhan Yılmaz, 2019; Koçan, 2012; Özgüner ve Şahin, 2009; Ramazan ve Özdemir, 2015; Tenikeci ve Kalburan, 2021; Türker ve Bakır, 2022). Parkların bakım unsuru açısından niteliğine ilişkin sonuçlar incelendiğinde 51 oyun parkından 26' sının bakımının iyi olduğu, 25' inde ise yeterli bakımın olmadığı ortaya konulmuştur. 32 parkta çöp kutusu varken, 19 parkta çöp kutusu yoktur. Parkların tamamında tuvalet ve lavaboların bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca 12 oyun parkında gölge alanların bulunmadığı ve 20 parkta oturma alanlarının mevcut olmadığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin çoğu da parklardaki bakım ve temizliği yeterli bulmamaktadır. Bu kapsamda ebeveynler özellikle de parklardaki çöplerden rahatsız olduklarını, parkların bakım ve temizliğinin düzenli bir şekilde yapılmadığını ifade etmektedir. Konuya ilişkin yapılan diğer çalışmalarda da çocuk oyun alanlarının temiz kullanılmadığı, temizlik ve bakım açısından sorunların olduğu ortaya konulmaktadır (Aksoy, 2011; Kısakürek vd., 2018; Onay ve Kuş Şahin, 2019; Özasan ve Gültekin Akduman, 2018).

Öneriler

Çalışmadan elde edilen sonuçlar kapsamında oyun parklarının niteliğinin iyileştirilmesine yönelik öneriler; parklardan sorumlu kurumlar, tasarımcılar ve politika yapıcılara yönelik olarak ayrı başlıklar altında sunulmaktadır.

Kurumlara yönelik öneriler

- Çalışmada oyun parklarında yer alan araç gereçlerin yeterli sayı ve çeşitlilikte olmadığı, daha çok geleneksel oyun alanlarına sahip olduğu ve çoğu parkın kapsayıcı nitelik açısından yeterli olmadığı görülmektedir. Bu nedenle parklarda yer alan araç-gereç çeşitliliğinin ve sayısının artırılarak çağdaş oyun alanlarının oluşturulması önerilmektedir.
- Çalışmada bazı salıncakların koruyu kemer ve yaslanma kısımlarının olmadığı, oyun araçlarının bazılarında ise sivri uçların, kırık parçaların, paslanmaların ve bakımsızlıkların

mevcut olduğu belirlenmiştir. Bu kapsamda oyun parklarında bulunan mevcut tüm materyallerde gerekli bakım ve temizlik çalışmalarının düzenli olarak yapılması önerilmektedir. Ayrıca oyun materyallerinden kaynaklı olarak çocukların kaza yaşamalarını önlemek adına oyun parklarında daha esnek ve dirençli materyaller kullanılabilir.

- c) Çocuk oyun alanlarının tamamında oyun materyallerine yönelik tanıtım, bilgilendirme ve işaret levhalarının bulundurulması, parklarda oynayan çocukların ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri tuvalet ve lavaboların olması, tüm parklarda çöp kutularının bulundurulması, ışıklandırmaya yönelik düzenlemelerin yapılması ve oyun parklarının tamamında çit-duvar vb. güvenlik donatılarının bulundurulması önerilmektedir.

Tasarımcılara yönelik öneriler:

- a) Çalışma kapsamında incelenen parklarda yaş gruplarına yönelik düzenlemelerin mevcut olmadığı görülmektedir. Bu sebeple çocuk oyun parklarında farklı yaş gruplarına yönelik düzenlemelerin yapılması ve her yaş grubuna uygun oyun araçlarına yer verilmesi önerilmektedir.
- b) İncelenen parkların bazılarında materyallerin konumlandırılışlarının çocuklar için risk unsuru taşıyabileceği saptanmıştır. Bu doğrultuda park tasarımları çocuklar arasında çarpışmaların ve kazaların yaşanmayacağı bir şekilde yapılmalıdır.
- c) Parklarda çocukların yaratıcılık, keşfetme ve deneyimleme becerilerini destekleyici nitelikte kum ve su oyun alanları, oyun evleri, macera oyun alanları ve özel öğrenme alanlarının tasarlanması gerekmektedir.
- d) İncelenen parklarda çocuklar için bisiklet alanları mevcut değildir. Parkların tasarlanmasında bisiklet/güvenli sürüş alanlarına da yer verilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- e) Oyun parklarında ebeveynlerin çocuklarını yeteri kadar gözlemleyebilmeleri için özel alanların oluşturulması ve ebeveynler için oturma alanlarının sayısının artırılması önerilmektedir.

Politika yapıcılara yönelik öneriler:

- a) Mevcut kentsel yapılaşmalar çocukların güvenli bir şekilde vakit geçirebilecekleri oyun alanlarının azalmasına yol açmakta ve bu durum çocukların gelişimleri için oldukça önemli olan oyun oynama etkinliğinden uzak büyümelerine neden olmaktadır. Bilecik il merkezinde 2022 verilerine göre 0-14 yaş aralığında 13.694 çocuk ve 91 oyun parkı bulunmaktadır. Bu sayının oldukça yetersiz olduğu ve bu durumda çocuklar için parkların sayıya artırılması önerilmektedir.
- b) İncelenen çocuk oyun parklarından bazılarının trafik alanlarına yakın konumlarda, bazılarının ise ebeveynlerin bile bulamayacakları bir konumda olduğu görülmektedir. Bu kapsamda çocuk oyun parklarının güvenli konumlarda yer alması gerekmektedir.
- c) Bilecik il merkezinde özel gereksinimli çocuklara yönelik olarak ayrı bir park mevcuttur. Ancak özel gereksinimli çocukların bütüncül gelişimini desteklemek üzere çocuğun akranları ile bir arada olabileceği alanların varlığına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kapsamda özel gereksinimli çocuklar için ayrı parkların yapılması yerine, mevcut parklarda düzenlemelerin yapılması önerilmektedir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın sınırlılıkları aşağıdaki maddelerde sunulmaktadır.

1. İlgili çalışma Bilecik ilinde yer alan oyun parklarının çeşitli özelliklerine göre niteliğinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla çalışma Bilecik ili merkez semtlerinde park sayısı ve çocuk nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu beş semtte (Bahçelievler Mahallesi, Ertuğrulgazi Mahallesi, İsmetpaşa Mahallesi, Hürriyet Mahallesi, Beşiktaş Mahallesi) gerçekleştirilmiştir.
2. Çalışmanın verileri 51 çocuk oyun parkı ve 34 ebeveynden elde edilmiştir.

Destek ve Teşekkür

Bu çalışma Xth International Eurasian Educational Research Congress' te özet bildiri olarak sunulmuştur. Bu süreçte çalışmamızın gerçekleştirilmesinde desteklerini esirgemeyen T.C. Bilecik Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü' ne teşekkürlerimizi sunarız.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Araştırmanın yazarları araştırmanın tüm süreçlerine eşit derecede katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmanın yazarları olarak herhangi bir çıkar/çatışma beyanımız olmadığını ifade ederiz.

Yayın Etiği Beyanı

Bu araştırmanın planlanmasından, uygulanmasına, verilerin toplanmasından verilerin analizine kadar olan tüm süreçte "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Bu çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme karar tarihi: 08.12.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 142916

KAYNAKÇA

- Aklıbaşında, M., Tırnakçı, A., & Özhançlı, E. (2018). Çocuk oyun alanlarının önemi ve tasarım kriterlerinin Nevşehir kenti örneğinde irdelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 8(17), 59-71. <https://doi.org/10.16950/ijjad.412099>
- Aksoy, Y. (2011). Çocuk oyun alanları üzerine bir araştırma İstanbul, Isparta, Eskişehir, Erzurum, Kayseri, Ankara, Zonguldak ve Trabzon illeri örneği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 3(11), 82-106.
- Aksoy, A. B. (2019). Erken çocukluk döneminde oyun ve oyunun gelişimsel katkıları. A. B. Aksoy & H. Dere Çiftçi (Ed.) içinde, *Erken çocukluk döneminde oyun* (ss. 2-17). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Allen, E. M., Hill, A. L., Tranter, E., & Sheehan, K. M. (2013). Playground safety and quality in Chicago. *Pediatrics*, 131(2), 233-241. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-0643>
- Arslan, T., & Ekici, B. (2023). Kırklareli kent merkezi çocuk oyun alanlarının peyzaj tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmesi. *Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 84-100. <https://doi.org/10.51552/peyad.1352990>
- Aşık, Y. (2020). *Çocuk oyun alanlarının hizmet yarıçapı açısından incelenmesi: Aydın kentinde örnek bir çalışma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.
- Aşık, Y., Yücedağ, C., & Kaya, L. G. (2021). Kamusal çocuk oyun alanlarının güvenliğinin değerlendirilmesi: Burdur kent merkezi örneği. *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, 17(1), 142-158.
- Atıcı, E., & Çelen Öztürk, A. (2021). Sağlıklı kent bağlamında çocuk parklarındaki oyun alanları analizi: Eskişehir kenti örneği. *İDEALKENT*, 12(34), 1645-1675. <https://doi.org/10.31198/idealkent.836729>
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Başaran Uysal, A. (2015). Çocuk oyun alanlarının geliştirilmesinde bir yerel katılım deneyimi. *Megaron*, 10(3), 423-439. <https://dx.doi.org/10.5505/MEGARON.2015.53215>

- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Bayraktaroğlu, B., & Büke, A. (2015). Çocuk oyun alanlarının evrensellik ölçütleri açısından incelenmesi: Fenerbahçe-Pendik sahil şeridi örneği. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 3(3), 371-378.
- Becker, C., Lauterbach, G., Spengler, S., Dettweiler, U., & Mess, F. (2017). Effects of regular classes in outdoor education settings: A systematic review on students' learning, social and health dimensions. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 14(5), 485. <https://doi.org/10.3390/ijerph14050485>
- Chow, B. C., & Louie, L. H. (2013). Difference in children's gross motor skills between two types of preschools. *Perceptual and Motor Skills*, 116(1), 253-261. <https://doi.org/10.2466/25.06.10.PMS.116.1.253-261>
- Cooper, A. (2015). Nature and the outdoor learning environment: The forgotten resource in early childhood education. *International Journal of Early Childhood Environmental Education*, 3(1), 85-97.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd ed.). Sage Publication.
- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (Çev. S. B. Demir). Eğiten Kitap Yayıncılık.
- Çelebi, C., Bayazıt, B., Tuncil, O. S., & Yılmaz, O. (2018). Okul öncesi dönemde hareket eğitim çalışmalarının motor gelişime etkisi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor, Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 29, 162-176. <https://doi.org/10.17363/SSTB.2018.29.8>
- Çetin, M. (2022). *Engelli çocuk parkları ve donatıları: İzmir ili ve ilçeleri engelli çocuk parklarının incelenmesi ve tasarım önerileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.
- Çetinkale Demirkan, G. (2019). Engelsiz çocuk oyun alanlarının engelli çocuklar tarafından kullanılabilirliği. *Online Journal of Art and Design*, 7(5), 46-57.
- Davey, L. E. (1991). The Application of case study evaluations. *Elementary Education Online*, 8(2), 1-3.
- Derer, A., & Mülazımoğlu Ballı, Ö. (2018). İlkokul öğrencilerinin motor yeterlik düzeylerinin fiziksel aktiviteye katılım, yaş, cinsiyet ve beden kütle indeksi ilişkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 29(4), 196-204. <https://doi.org/10.17644/sbd.344697>
- Duman, G., & Koçak, N. (2013). Çocuk oyun alanlarının biçimsel özellikleri açısından değerlendirilmesi (Konya ili örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 64-81.
- Dursun, D., & Güller, C. (2019). Çocuk ve kentsel mekân ilişkisi: Erzurum'da çocuk oyun alanlarının erişilebilirlik ve alansal yeterlilik analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 11-27.
- Egemen, A., Yılmaz, Ö., & Akil, İ. (2004). Oyun, oyuncak ve çocuk. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 5(2), 39-42.
- Erdinç Acar, H. (2017). *Çocuk oyun alanlarında güvenlik: İstanbul Fatih ilçesi örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Namık Kemal Üniversitesi.
- Etli, B. (2002). Edirne ili merkez ilçe yeşil alan sisteminin peyzaj mimarlığı ilkeleri yönünden incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 47-59.
- Gall, M. D., Borg, W. R., & Gall, J. P. (2006). *Educational research and introduction* (8th edition). Pearson Publisher.
- Gök, B., & Özdemir, Ş. (2023). Çocuk bahçelerinde kapsayıcılık: Menekşe parkı örneği. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 12(26), 1-11. <https://doi.org/10.16950/iujad.1121230>
- Hinkley, T., Salmon, J., Okely, A. D., & Trost, S. G. (2010). Correlates of sedentary behaviours in preschool children: a review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 7(1), 1-10.
- Kahya, C. (2018). Sakarya Kent Park ve Sakarya Park örneklerinde kullanıcı memnuniyeti ve kalite karşılaştırması. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi.
- Kahya Canlı, S. İ., & Demirarslan, D. (2020). Çocuk oyun alanlarının tarihi gelişimi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 3(6), 60-75.
- Karaman, B., & Süel, E. (2020). Okul öncesi eğitim kurumlarında oynatılan fiziksel etkinliğe dayalı oyunların psikomotor gelişim üzerine etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(3), 529-539.
- Kısakürek, Ş., Külahlıoğlu, M., & Ardıç, A. (2018). Kent parklarındaki çocuk oyun alanlarının kullanıcı istekleri açısından irdelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 8(17), 36-46. <https://doi.org/10.16950/iujad.399810>

- Kısakürek, Ş., & Birhan Yılmaz, M. (2019). Çocuk oyun alanlarında güvenlik: Hatay Antakya örneği. *KSÜ Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 22(3), 103-113. <https://doi.org/10.17780/ksujes.562799>
- Koç, C., & Koç, A. (2022). Engelsiz parkların erişilebilirliği: Eskişehir ve Diyarbakır örnekleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 13(33), 161-188. <https://doi.org/10.21076/vizyoner.902987>
- Koçan, N. (2012). Çocuk oyun alanlarının yeterliliği üzerine bir araştırma: Uşak kenti Kemalöz mahallesi örneği. *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 28(4), 315-321.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N., & Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *KKEFD*, 16, 324-342.
- Köklü, A. C., & Eraslan, Ş. (2020). Kentsel mekânlarda ekolojik yaklaşımlı çocuk oyun alanlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Doğu Anadolu Fen Mühendislik ve Tasarım Dergisi*, 2(1), 33-47.
- Kuşluoğlu, D. D. (2013). *İstanbul Kadıköy ilçesindeki çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Kuter, N., & Çakmak, M. (2017). Kamusal dış mekânlarda engelliler için tasarım: Ankara, Seğmenler parkı örneği. *Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 93-110.
- Memiş, L., & Gülcan, S. (2020). Kentsel alanda çocuk ve çocuk oyun alanları: Giresun merkez ilçe örneğinde bir araştırma. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(27), 633-671. <https://doi.org/10.26466/opus.692731>
- Metin, H. Ç., & Atalı, L. (2016). Mahalle ölçeğinde çocuk parklarının incelenmesi "Kartepe ilçesi örneği". *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 48-62.
- Miranda, N., Larrea, I., Muela, A., & Barandiaran, A. (2017). Preschool children's social play and involvement in the outdoor environment. *Early Education and Development*, 28(5), 525-540. <https://doi.org/10.1080/10409289.2016.1250550>
- Nalbant, Ö. (2020). *Çocuk oyun ve hareket eğitimi*. Nobel Akademi Yayınları.
- Onay, B., & Kuş Şahin, C. (2019). Kentsel rekreasyon kapsamında çocuk oyun alanlarında güvenlik: Isparta Ayazmana ve Gökçay Mesireliği örneği. *Kent Akademisi*, 12(3), 575-585. <https://doi.org/10.35674/kent.603580>
- Onur, B. (2007). *Çocuk, tarih ve toplum*. İmge Kitabevi.
- Ozan Leylum, Ş., Odabaşı, H. F., & Kabakçı Yurdakul, I. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 369-385.
- Özaslan, H., & Gültekin Akduman, G. (2018). Çocuk oyun parklarının güvenliğinin incelenmesi: Ankara ve Samsun illeri örneği. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 1313-1329. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies>
- Özgüner, H., & Şahin, C. (2009). Isparta kent merkezinde çocuk oyun alanlarının mevcut durumu ve çocukların bu alanlara karşı davranış biçimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 1, 129-143.
- Öztürk Samur, A., & İnal Kızıltepe, G. (2018). Aydın ilindeki çocuk oyun alanlarının incelenmesi. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7(1), 31-46.
- Özyılmaz Küçükyavaş, P., Atasayan, Ö., & Özdal Oktay, S. (2015). Çocuk Oyun Alanı Tasarımlarında Sürdürülebilirlik. *2nd International Sustainable Buildings Symposium 28-30 Mayıs 2015* içinde (ss. 30-34). Ankara, Türkiye.
- Perry M. A., Devan, H., Fitzgerald, H., Han, K., Liu, L. T., & Rouse, J. (2018). Accessibility and usability of parks and playgrounds. *Disabil Health J*, 11(2), 221-229. <https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2017.08.011>
- Pilten, P., & Pilten, G. (2013). Okul çağı çocuklarının oyuna ilişkin algılarının değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 15-31.
- Pola, İ. (2015). *Çocuk oyun alanlarına kapsayıcı yaklaşımlar: İstanbul için bir değerlendirme*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Polat, E. (2021). *Çocuk gelişimi ve toplumsallaşma alanları olarak mahalle oyun parkları: İstanbul örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi.
- Pouya, S., & Savaş, S. (2020). Engelsiz çocuk oyun alanları. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 3(1), 17-34. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4003793>
- Ramazan, M. O., & Adak Özdemir, A. (2015). Çocuk oyun alanlarının/parklarının fiziksel özelliklerinin ve kullanıcılarının davranışlarının incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 1558-1576. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v12i1.nnnn>

- Seçmen, S. (2016). Kentsel mekân kullanım hakkı ve çocuk. *Arkitekt*, 83(526), 40-49.
- Selçuk, K., & Çerçi, S. (2019). Oyunun çocuk gelişimi üzerindeki önemi ve açık parkların tasarım kriterleri bakımından incelenmesi. *Ç.Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 38(1), 1-11.
- Şen, E. B., & Öksüz, Ç. (2016). Ankara'daki engelsiz parkların engelli çocukların kullanımına uygunluğunun değerlendirilmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 4(1), 15-25.
- Şişman, E. E., & Özyavuz, M. (2010). Çocuk oyun alanlarının dağılımı ve kullanım yeterliliği: Tekirdağ örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 13-22.
- Tandoğan, O. (2021). Kapsayıcı Çocuk Oyun Alanları İçin Tasarım Ölçütleri. *Artium*, 9(1), 11-20. <https://doi.org/10.51664/artium.752558>
- T.C. Bilecik Valiliği (2024). Coğrafi yapı. <http://www.bilecik.gov.tr/cografi-yapi#:~:text=39%C2%B0%20ve%2040%C2%B0.dan%2065.%20s%C4%B1rada%20yer%20almakta d%C4%B1r> adresinden erişilmiştir.
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2024). Marmara bölgesi coğrafi özellikleri. <https://mthmm.csb.gov.tr/bolgemiz-i-85694> adresinden erişilmiştir.
- Tenikeci, Z., & Cevher-Kalburan, N. (2021). Özel gereksinimli çocuğu olan ebeveynlerin açık hava oyun parklarına ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 22(1), 87-112. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.641460>
- Türcan İmren, Ö., & Kiper, T. (2020). İstanbul Çırpıcı Kent Parkı'nın engelli kullanımı açısından değerlendirilmesi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 10(3), 2062-2075. <https://doi.org/10.21597/jist.711965>
- Türkan, E. E. (2009). *Balıkesir kenti çocuk oyun alanlarının irdelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi.
- Türkan, E., & Önder, S. (2011). Balıkesir kenti çocuk oyun alanlarının irdelenmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8(3), 69-80.
- Türker, H. B., & Bakır, B. (2022). Bursa Kestel ilçesinin çocuk oyun alanlarının incelenmesi. *Journal of Architectural Sciences and Application*, 7(2), 572-585. <https://doi.org/10.30785/mbud.1075579>
- Ulutaş, İ., & Şimşek I. (2014). Ebeveynlerin çocuk oyun alanlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(3), 413-424.
- Uzun, S. (2022). Ebeveynlerin çocuk oyun alanlarına ilişkin memnuniyetlerinin araştırılması: Düzce kenti örneği. *Kent Akademisi*, 15(1), 375-392. <https://doi.org/10.35674/kent.1023141>
- Volkan Aksu, Ö., & Demirel, Ö. (2011). Trabzon kenti ilköğretim okul bahçelerinde tasarım ve alan kullanımları. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 12, 40-46.
- Uysal, A. B. (2014). Bir kamusal mekân olarak çocuk oyun alanları. https://www.researchgate.net/profile/Arzu-Basaran-Uysal/publication/304576182_Bir_kamusal_mekan_olarak_cocuk_oyun_alanlari/links/5773ce4f08aead7ba06e5742/Bir-kamusal-mekan-olarak-cocuk-oyun-alanlari.pdf adresinden erişildi.
- Yao, K. (2015). *Playground utilization: A study on urban, community and neighborhood park playgrounds in Manhattan, Kansas* (Doctoral dissertation). Kansas University.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Play is the most important discovery tool that enables children to acquire knowledge and skills in the process of making sense of the world and reflects their inner world (Nalbant, 2020; Pilten & Pilten, 2013; Ramazan & Adak Özdemir, 2015; Sığırtaç, 2018). Play, which forms an important part of the child's life by supporting the development of children's personality and abilities, has a special importance especially in early childhood (Aksoy, 2019; Egemen, Yılmaz, & Akil, 2004). Considering that there is play wherever children are, it is seen that play is a vital need for children (Duman & Koçak, 2013; Koçyiğit, Tuğluk & Kök, 2007). Children's playgrounds constitute one of the most basic areas in meeting the play needs of children. Children's playgrounds, which provide important opportunities for children to play, are open spaces where children's play needs are met and they spend time (Uzun, 2022). Looking at the relevant literature, it is seen that play is a vital need for children and children's playgrounds are very important areas in meeting the play needs of children. In this context, it is aimed to examine the quality of children's playgrounds in Bilecik city center in terms of various elements (function, security, maintenance, cleaning, etc.).

Method

The study was designed in accordance with the case study model, one of the qualitative research methods. In this context, the qualitative characteristics of 51 children's playgrounds located in the city center of Bilecik were examined by the researchers by making on-site observations. To obtain more comprehensive data on the quality of playgrounds, interviews were conducted with parents who take their children to playgrounds in the relevant districts. In this context, the current situation of the qualitative characteristics of playgrounds has been tried to be revealed by using observation in playgrounds and interview techniques with the parents.

Results

It has been determined that the playground equipment in the children's playgrounds is not sufficient in number and variety, and there are more traditional playgrounds in these parks. In addition, it was determined that the security, maintenance and cleaning elements in the examined parks were not at a sufficient level, and these results were supported by the opinions of the parents.

Discussion and Conclusion

When the results obtained from the study were examined, it was revealed that most of the parents preferred different parks for their children, and they mostly paid attention to the factors of accessibility, safety and variety of tools and equipment in their park preferences. Being crowded, lack of security, not being clean, being close to traffic and lack of maintenance are the reasons why parents do not prefer parks. It has been determined that the most preferred area of children in parks is playground, and the most preferred materials are swings, slides, climbing tools and seesaw, respectively. Parents state that parks have benefits for their children in terms of socialization, making new friends, physical development and energizing. When the results of the study were examined in terms of the functional qualities of the playgrounds, it was observed that the playground equipment in the playgrounds consisted of swings, slides, seesaws, climbing vehicles, game houses, Ferris wheels, tunnels and spring devices. However, it has been determined that these vehicles are not available in all parks. In this context, it has been determined that the playground equipment in the playgrounds is not sufficient in number and variety for children, and there are more traditional playgrounds in the parks. The opinions obtained from the parents also support this situation. Most of the parents found the number of playgrounds sufficient; however, it has been revealed that they do not find the playgrounds

sufficient in terms of equipment. In this context, it was determined that the parents, who did not find the equipment in the parks sufficient, did not find it sufficient in terms of the number of tools, the variety of tools, playgrounds and sitting areas. In this case, it is seen that there is a need to make arrangements to increase the number and variety of playground equipment. There are no sand and water playgrounds in all the examined parks. In addition, there are no regulations for the needs of children with special needs in all the parks. When the results of the study in terms of the quality of the safety and maintenance elements of the playgrounds are examined, it has been concluded that there are not enough maintenance and security measures in the playgrounds. In this context, it has been determined that some of the swings do not have protective belts and leaning parts, while some of the game tools have sharp points, broken parts, rusting and neglect. Considering the other results obtained in terms of security, some parks are close to traffic, some of the playgrounds are fence-walls, etc. It has been determined that there are no protective areas, security personnel and safety equipment are not available in all the parks, and there are lighting deficiencies in most of the parks. There are no information signs and regulations for age grouping in all parks. In addition, in some parks, it is seen that water hoses are located outside, which may pose a danger to children. It is observed that children may experience the danger of falling since the rubbers have a divided structure and lack of care. In the study, it is seen that the tools in the playgrounds are not sufficient in number and variety, they mostly have traditional playgrounds and most of the parks are not sufficient in terms of inclusive quality. For this reason, it is recommended to create modern playgrounds by increasing the variety and number of tools and equipment in the parks. In addition, sand and water playgrounds, playhouses, adventure playgrounds and special learning areas should be designed to support children's creativity, exploration and experience skills.